

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Bakalářská práce

Finanční krize a její dopad na podnik Škoda auto, a.s.

Veronika Bud'árková

© 2012 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra ekonomických teorií

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Budárková Veronika

Provoz a ekonomika

Název práce

Finanční krize a její dopad na podnik Škoda Auto, a.s.

Anglický název

Financial Crisis and Its Impact upon Skoda Auto Inc.

Cíle práce

Hlavním cílem bakalářské práce je vymežit dopad finanční krize z počátku třetího tisíciletí na hospodářský výsledek podniku Škoda auto, a.s. Dílčími cíli této práce jsou identifikace příčin dané ekonomické recese, vymezení jejich důsledků v reálné ekonomice a představení podniku Škoda auto, a.s.

Metodika

Teoretická část bakalářské práce byla vytvořena na základě studia vybraných odborných publikací, které se danou problematikou zabývají. Praktická část využívá teoretických metod poznání, jako jsou zejména analýza, syntéza a komparace.

Harmonogram zpracování

1. Tvorba cíle a metodiky (2/2011 - 3/2011)
2. Vypracování teoretické části bakalářské práce (4/2011 - 8/2011)
3. Vypracování praktické části bakalářské práce (9/2011 - 1/2012)
4. Formulace závěrů (2/2012)
5. Finální kontrola obsahu a formy práce (3/2012)

Rozsah textové části

30 - 40 stran

Klíčová slova

Hospodářský cyklus, hospodářský výsledek, finanční krize, podnik, Škoda auto, a.s.

Doporučené zdroje informací

FOSTER, J. B. - MAGDOFF, F. Velká finanční krize: příčiny a následky. Překl. Radovan Baroš. 1. čes. vydání. Všeň: Grimmus, 2009. - 160 s. ISBN 978-80-902831-1-4.

KLVAČOVÁ, E. - et al. Světová ekonomická krize: příčiny, projevy, perspektivy. 1. vydání. Praha: Professional Publishing, 2009. - 101 s. ISBN 978-80-7431-012-6.

KOHOUT, P. Finance po krizi: důsledky hospodářské recese a co bude dál. 2. rozš. vydání. Praha: Grada Publishing, 2010. 266 s. ISBN 978-80-247-3583-2.

KRUGMAN, P. Návrat ekonomické krize. Překl. Eva Křístková. 1. vydání. Praha: Vyšehrad, 2009. - 168 s. ISBN 978-80-7021-984-3.

MORRIS, CH. R. Ztracené miliardy dolarů: levné peníze, rozhazování a velká finanční krize. Překl. Tereza Stratilová. 1. vydání. Brno: Computer Press, 2009. - 212 s. ISBN 978-80-251-2526-7.

SOTO, J. H. Peníze, banky a hospodářská krize. Překl. Martin Froněk, et al. 1. vydání. Praha: Liberální institut, 2009. 865 s. ISBN 978-80-7357-411-6.

VAHLAND, W. - et al. Škoda výroční zpráva 2010: chytré technologie a osobní přístup. [online]. Mladá Boleslav: Škoda auto a.s., 2011. 253 s. (PDF). [cit. 2011-05-24]. Dostupný z WWW: <http://new.skoda-auto.com/company/CZE/Documents/Pro_investory/Vyrocni_zpravy/SkodaAuto_AnnualReport_2010_CZ.pdf>

Vedoucí práce

Burian Stanislav, Ing.

Termín odevzdání

březen 2012

doc. Ing. Josef Brčák, CSc.
Vedoucí katedry

prof. Ing. Jan Hron, DrSc., dr.h.c.
Děkan fakulty

V Praze dne 8.11.2011

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Finanční krize a její dopad na podnik Škoda auto, a.s." jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30. 3. 2012

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala mému vedoucímu panu Ing. Stanislavu Burianovi za cenné rady a připomínky při zpracování bakalářské práce. Také bych chtěla poděkovat své rodině a přátelům za to, že mi pomáhali, podporovali mě, a to nejen při zpracování bakalářské práce, ale po celou dobu mého studia.

Finanční krize a její dopad na podnik Škoda auto, a.s.

The financial crisis and its impact upon Škoda auto, Inc.

Souhrn

Bakalářská práce na téma „Finanční krize a její dopad na podnik Škoda auto, a.s.“ se zabývá současnou finanční a hospodářskou krizí z počátku třetího tisíciletí. V první kapitole je představen hospodářský cyklus, teorie hospodářského cyklu a přehled známých hospodářských cyklů. V dalších jednotlivých kapitolách je rozebrána aktuální recese, její příčiny vzniku, vymezení dopadu krize na světovou a českou ekonomiku. Dílčí část práce se zaměřuje na automobilový průmysl. V poslední části bakalářské práce je stručně představen podnik Škoda auto, a.s., dále dopady aktuální recese na prodejnost automobilů Škoda dle regionů a dopady krize na celkovou hospodářskou situaci podniku v letech 2008 až 2010.

Summary

Bachelor work for topic „Financial crisis and its impact upon Škoda auto a.s., Inc.“ deals with current financial and economic crisis, theory of economic cycle and summary of known economic cycle. In next chapters there is analyzed actual recession and reasons of formation. It is demarcated to impact to world and Czech economy. Part of the work is focused to car industry. Last part of my bachelor work is briefly introduced to company Škoda auto, a.s., impacts of current recession to selling cars Škoda in regions and impacts of crisis to overall economic situation of the company from 2008 to 2010.

Klíčová slova: hospodářský cyklus, hospodářský výsledek, finanční krize, podnik, Škoda auto, a.s.

Keywords: business cycle, profit, financial crisis, company, Škoda auto, Inc.

Obsah

1	ÚVOD.....	8
2	CÍL PRÁCE A METODIKA.....	9
3	HOSPODÁŘSKÝ CYKLUS.....	11
4	PŘÍČINY AKTUÁLNÍ RECESE.....	16
4.1	Realitní dluhová bublina.....	17
4.2	Úvěrová a spekulativní exploze.....	19
4.2.1	Stagnace a finance	19
4.2.2	Úvěrová exploze	20
5	DOPAD KRIZE.....	21
5.1	SVĚTOVÁ EKONOMIKA	21
5.1.1	Hrubý domácí produkt.....	22
5.1.2	Nezaměstnanost	23
5.2	ČESKÁ REPUBLIKA.....	24
5.2.1	Hrubý domácí produkt.....	26
5.2.2	Nezaměstnanost v ČR.....	27
5.3	AUTOMOBILOVÝ PRŮMYSL.....	28
6	ŠKODA AUTO, a.s.	31
6.1	PŘEDSTAVENÍ PODNIKU ŠKODA AUTO, A.S.	31
6.2	HOSPODÁŘSKÁ SITUACE SPOLEČNOSTI ŠKODA AUTO, A.S.	32
6.2.1	Teritoriální odbyt vozů Skupiny Škoda auto, a.s.....	32
6.2.2	Hospodářský výsledek	35
6.2.3	Aktiva a pasiva podniku	36
6.2.4	Zhodnocení hospodářské situace	40
7	ZÁVĚR.....	43
8	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	45
9	PŘÍLOHY	52

1 ÚVOD

Krise je slovo řeckého původu a znamená vyvrcholení, rozhodnou chvíli, obrat ve vývoji, nebezpečný stav vývoje, ale také těžkou, svízelnou situaci, potíže, zmatek. Jedná se tedy o situaci, v níž je jistým způsobem narušena rovnováha mezi základními charakteristikami systému.

Současná finanční a hospodářská krize je v dnešní době velmi diskutované téma, ovlivňující životy lidí, podniků a institucí po celém světě. Započala v roce 2007 ve Spojených státech amerických na hypotečním trhu. Hypoteční agentury Freddie Mac a Fannie Mae se tehdy dostaly do vážných problémů a v USA propukla krize na hypotečním trhu. Pracovníci amerických hypotečních bank poskytovali hypotéky na koupi bytů a domů málo bonitním klientům, kteří by si ji nemohli nikdy dovolit. Finanční instituce začaly toto obrovské množství nesplacitelných hypoték rozprodávat jiným velkým bankám po celém světě. Postupem času se ukázalo, že se jedná o nekvalitní půjčky. V důsledku toho zjištění začaly banky po celém světě krachovat. Časem přišlo oslabení tempa růstu cen nemovitostí a posléze i jejich propad. Spolu s vyšší úrokovou sazbou docházelo k nárůstu opožděných plateb.

Jak ekonomika Spojených států, tak i ekonomika ve většině zemí světa se náhle ocitly v hypoteční, finanční a úvěrové krizi. V dnešní době se řadí k nejhorším finančním krizím od dob Velké hospodářské deprese ve 30. letech 20. století.

Krise ovlivňuje jednotlivá hospodářská odvětví a dle míry závislosti národní ekonomiky daného státu ovlivňuje také celkový výsledek hospodaření země a díky vysoké úrovni globalizace se postupně rozšíří po světě. S krizí souvisí též recese ekonomiky, nezaměstnanost, deflace. Ekonomická krize nastává v případě, že je ekonomický růst po dobu čtyř čtvrtletí v recesi, jedná se o jednu z fází hospodářského cyklu.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

Hlavním cílem bakalářské práce „Finanční krize a její dopad na podnik Škoda auto,a.s.“ je vymežit dopad finanční krize z počátku třetího tisíciletí na hospodářský výsledek podniku Škoda auto, a.s. v letech 2008 až 2010. Dílčím cílem této práce je představení hospodářského cyklu, uvedení přehledu základních teorií hospodářských cyklů, identifikace základních příčin dané ekonomické recese na světovou a českou ekonomiku, vymezení jejích důsledků v reálné ekonomice a představení podniku Škoda auto, a.s.

Teoretická část bakalářské práce byla vytvořena na základě studia vybraných odborných publikací, které se danou problematikou zabývají. Praktická část práce využívá teoretických metod poznání, jako jsou zejména analýza, syntéza a komparace. V dílčí části bakalářské práce byla provedena částečná finanční analýza a byly použity následující ukazatelé: rentabilita, zadluženost, likvidita a aktivita.

Ukazatelé rentability - rentabilita (výnosnost) vyjadřuje, do jaké míry a jak rychle se vklad do podniku vyplatí. Ukazatelé typu rentability charakterizují vztahy mezi ziskem a kapitálem (Landa, 2008, s. 81). Rentabilita vlastního kapitálu (ROE) - Ukazatel vyjadřuje míru efektivnosti využívání vlastního kapitálu ke generování čistého kapitálu. Tento ukazatel zajímá především vlastníky podniku- akcionáře, společníky. Rentabilita celkové kapitálu (ROA) - poměr zisku po zdanění k celkovému cizímu kapitálu. Rentabilita základního kapitálu – poměr zisku po zdanění k základnímu kapitálu

Ukazatelé likvidity- vyjadřuje schopnost podniku uhradit své splatné závazky, tj. platební schopnosti. Podstatou likvidity je vzájemný vztah mezi složkami oběžného (krátkodobého) majetku a krátkodobými závazky (Landa, 2008, s. 82). Likvidita III. stupně - poměr krátkodobého oběžného majetku ke krátkodobým závazkům vyjadřuje, kolik korun krátkodobě likvidního majetku (tj. po odečtu dlouhodobých pohledávek) připadá na 1 Kč krátkodobých závazků.

Ukazatelé zadluženosti - jedná se o indikátory, které slouží k určení výše rizika, jenž podnik nese při daném poměru a struktuře vlastního kapitálu a cizích zdrojů. Čím vyšší je zadluženost podniku, tím na sebe bere podnik vyšší riziko, protože musí být schopen své závazky splácet bez ohledu na to, v jaké je momentální situaci. (Knápková, 2010, s. 83). Celková zadluženost – poměr cizích zdrojů ku celkovým aktivum krát 100 (optimální hodnota by se měla pohybovat v rozmezí 30-60%). Pojem „zadluženost“ vyjadřuje

skutečnost, že podnik používá k financování aktiv ve svém podniku i cizí zdroje financování, tedy na dluh. V reálné ekonomice nepřichází v úvahu, že by velký podnik financoval všechna svá aktiva ze svých zdrojů.

Aktivita - udávají schopnost společnosti využívat investované finanční prostředky a vázanost jednotlivých složek kapitálu v jednotlivých druzích aktiv a pasiv. Obrat aktiv - tržby ku aktivu. Udává, jak dlouho trvá obrat (doba, během níž peněžní prostředky přešly přes výrobní a zbožní fondy zpět do peněžního stavu). Obrat zásob – tržby ku zásobám. Udává, jak dlouho trvá obrat.

3 HOSPODÁŘSKÝ CYKLUS

“Hospodářský cyklus představuje výkyvy ve výstupu, příjmech a zaměstnanosti, které postihují celou ekonomiku a obvykle trvají něco mezi dvěma až deseti až deseti lety.” Pro tyto výkyvy je charakteristická ekonomická expanze nebo naopak útlum ve většině sektorů ekonomiky najednou (Samuelson, Nordhaus, 2007, s. 469).

Tržní ekonomika podléhá ekonomickým výkyvům, je třeba rozlišit dva typy:

- *Strukturální výkyvy* - neustále se mění preference spotřebitelů, vzácnost ekonomických zdrojů, objevují se nové technologie. Strukturální výkyvy znamenají, že se některá odvětví “smršťují” a jiná naopak expandují. Zásoby se u některých výrobců dočasně hromadí a jiní pocítují jejich dočasný nedostatek.
- *Cyklické výkyvy (hospodářské cykly)* - některá odvětví omezují výrobu a jiná odvětví expandují. Cyklické výkyvy jsou charakterizovány všeobecným poklesem a poté zase všeobecným růstem výroby a zaměstnanosti téměř ve všech odvětvích (Holman, 2011, s. 496).

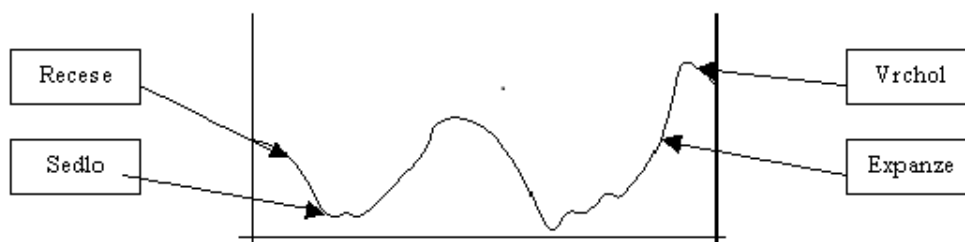
Trajektorie hospodářského cyklu není tvořena rovnou čarou. Na jedné straně země může začít šťastné toky hospodářské expanze a prosperity. Ty však mohou být vystřídány hospodářským útlumem nebo finanční krizí, nebo dokonce dlouhou trvající depresí (Samuelson, Nordhaus, 2007, s. 467).

Fáze cyklu:

- *Expanze* (rozvoj, rozmach poptávky nad nabídkou) - rostoucí fáze. Rostou zisky i platy, roste spotřeba statků a služeb, více se investuje.
- *Vrchol* (převis nabídky nad poptávkou) - firmy stále produkují ve vysokém tempu své statky a služby, strana poptávky se začíná zpomalovat
- *Recese* (krize, pokles nabídky i poptávky) - klesající fáze. Poptávka téměř zastavila svůj růst, firmy omezují výrobu, protože mají problém s prodejem. Některé společnosti krachují a kvůli tomu se zvyšuje nezaměstnanost. Pokud je rozsah a délka recese opravdu velká, mluvíme o ekonomické depresi.
- *Sedlo* (dno, vyrovnaní a oživení nabídky i poptávky) - firmy minimalizují náklady a ceny a tím dochází k souladu mezi nabídkou a poptávkou

Jednotlivé fáze jsou znázorněny na obrázku 1.

Obrázek 1. Hospodářský cyklus

Zdroj: Samuelson, Nordhaus, *Ekonomie*, str. 468

Dle Schumpeter rozdělujeme délku ekonomických cyklů :

- *Krátkodobé* (3 roky)- Kitchinovy cykly – cyklus je spojován s výkyvy v zásobách a rozpracované výrobě.
- *Střednědobé* (10-12 let)- Juglarovy cykly – cyklus spojený s kolísáním investic do strojů a zřízení.
- *Dlouhodobé* (50 let) - Kondratěvovy dlouhé vlny – cyklus spojený s vývojem technologií (Anderson, 2009, s.212)

Teorie hospodářského cyklu:

- **Politický hospodářský cyklus**- jeden z hlavních vnějších příčin hospodářského cyklu. Politický cyklus určují volení představitelé, kteří se pokoušejí manipulovat s ekonomikou tak, aby podpořili své volební představy. Politický cyklus vychází ze tří předpokladů:
 - Od doby Keynesa měli politici nástroje ke stimulaci ekonomiky
 - Voličům se zamlouvají období s nízkou nezaměstnaností, rychlým ekonomickým růstem a nízkou inflací
 - Politici chtějí být znovu zvoleni
- **Kombinování vnějších a vnitřních faktorů**
 - Vnější - nachází příčiny hospodářského cyklu ve výkyvech některých faktorů. Tyto faktory se nacházejí vně ekonomického systému – jako je válka, revoluce, volby, vývoj cen ropy, nová naleziště zlata, vědecké a technologické inovace, ale i klimatické změny počasí, atd.
 - Vnitřní - nacházení příčiny hospodářského cyklu uvnitř samotného ekonomického systému. Vnitřním mechanismem, který podporuje šíření vnějších otřesů je obvykle faktor investice. Investice jsou ovlivněny růstem

prodeje a produkty, tento vztah je znám pod pojmem akceptor (Samuelson, Nordhaus, 1991, s. 214 - 215)

- **Interakce multiplikátoru a akcelátoru-** vychází z kombinace modelu akcelátoru s modelem multiplikátoru. Jakmile začne produkt růst, jsou prostřednictvím akcelátoru vyvolány nové investice a tyto nové investice dále zvýší produkt prostřednictvím multiplikátoru. Produkce časem vyvolá napětí v existující kapacitě. V této fázi dochází ke zpomalení růstu produktu a akcelátor s multiplikátorem začínou působit proti hospodářské expanzi. Produkce klesá a to způsobí v hospodářství fázi kontrakce (Samuelson, Nordhaus, 1991, s. 214-216).

Od počátku 19. století se začaly v Evropě objevovat hospodářské expanze a recese.

Pochopení podstaty hospodářských cyklů je stále jedním z nevyřešitelných problémů makroekonomie. *Co způsobuje hospodářské cykly? Jak může vláda ztlumit jejich nepříznivé dopady?* Ekonomové na tyto otázky nebyli schopni do 30. let minulého století odpovědět (Samuelson, Nordhaus, 2007, s. 466). John Maynard Keynes prohlásil, že *“naše existující znalosti neposkytují dostatečnou bázi pro matematické vyjádření “*. Jeden z dalších hlavních představitelů ekonomie hospodářských cyklů Arthur Okuna prohlásil: *„Obecně dnes převládá názor, že na rozdíl od hurikánu a tornád dokážeme předcházet hospodářským recesím, stejně jako například leteckým haváriím. Ale stejně jako se čas os času nějaké letadlo zřítí, nemůžeme si být úplně jistí tím, že máme tolik moudrosti a schopností úplně zamezit hospodářské recesi. Toto nebezpečí stále přetrvává. Síly, zapříčiňující rekurentní období recesí stále krouží kolem, čekající na správný okamžik“* (Okun, 1970, s. 33). Mnohokrát jsme se přesvědčili o pravdivosti těchto výroků. Nikdy nebudeme schopni úspěšně předpovídat výkyvy ekonomiky. Hospodářský cyklus není pravidelný, jedná se spíše o výkyvy konstantně se měnícího prostředí (Kohout, 2010, s. 94). Hlavním poselstvím keynesianské ekonomie je toto: změny a agregátní poptávce mají významný dopad na úroveň výstupu, zaměstnanosti a cenové hladiny v krátkém období (Samuelson, Nordhaus, 2007, s. 466).

Během hospodářské expanze mnoho firem a lidí podléhá iluzi, že nastávají dobré časy, které budou trvat. Ve skutečnosti jsou však popleteni falešnými signály, které jsou zapříčeny nadměrným přísunem peněz do ekonomiky (Holman, Pospíchalová, 2001, str. 162). To vyvolá dočasnou změnu úrokové míry. Postupem času se ukáže, že dané investice byly špatné. Střídání investičních a dezinvestičních vln, doprovázané a umocňované

vlnami optimismu a pesimismu způsobují, že se ekonomika vyvíjí v cyklickém střídání expanzí a recesí (Holman, 2005, s. 271-275).

Recese přichází v okamžiku, kdy se expanze zpomalí či dokonce zastaví, následkem čehož dojde k likvidaci investičních projektů realizovaných na základě omylu, dále dochází ke zkrácení výrobní struktury (Soto, 2009, s. 419)

Hospodářskými cykly se ekonomové zabývají již dvě století.

Přehled známých teoretických cyklů:

- **Monetární teorie** (Friedman) – Milton Friedman je považován za čelního představitele monetarismu a vždy byl velkým odpůrcem Keynesovy ekonomické teorie. Požadoval návrat k tradici vyrovnaného státního rozpočtu a neutrální monetární politiky. Monetaristé tvrdí, že rozpočtová ekonomika je málo účinná a měnová má silné účinky na poptávku. Friedman přisuzuje rozpočtové ekonomice velmi nízkou účinnost. Dokázal, že centrální banka nemůže dlouhodobě ovlivňovat úroveň zaměstnanosti. Měnová expanze dokáže krátkodobě stlačit nezaměstnanost pod přirozenou míru, dlouhodobě však ne (Holman, 2005, str. 430).

Z Friedmanových doporučení vycházela koncem 70.let opatření Federálního rezervního systému.

- **Model multiplikátoru-akcelátoru** (Samuelson, Harrod)- tento model je podle svých autorů nazýván Hicksovým - Samuelsovým modelem, anebo také (neo)keynesovským modelem. Paul Anthony Samuelson (1915-2009) použil jako první z ekonomů k vysvětlení cyklických výkyvů tržních ekonomik mechanismus multiplikátoru a akcelátoru. Sir John Richard Harrod (1904-1989) v roce 1950 stanovil meze, v jejichž rámci se ekonomické cykly pohybují (Václav, 2010, s. 248).

“Multiplikátor je dopad jednodolarové změny v exogenních výdajích na celkový výstup. V jednoduchém modelu $C + I$ je multiplikátor podíl změny v celkovém výstupu a změny investic” (Samuelson, Nordhaus, 2007, s.486).Vysvětluje hospodářský cyklus prostřednictvím mechanismu, v němž vnější síly uvedou cyklus do pohybu a tento cyklus udrží síly vnitřní (Samuelson, Nordhaus, 2007, s. 471). Samuelson přispěl k vývoji neokeynesství svým pojetím Phillipsovy křivky. Neokeyneská ekonomie nakonec došla k závěru, že hospodářská politika státu si

může vybrat mezi množinou kombinací nezaměstnanosti a inflací. Tato množina se nachází na Phillipsově křivce (Holman, 2005, s. 381).

- **Politický cyklus** (Nordhaus, Tuft) – na průběh hospodářského cyklu má značný vliv politický cyklus, jehož délka je dána volebním obdobím. Veřejné volby vychází z předpokladu Anthony Downse, že se vlády chovají, aby dosáhly nejvyššího počtu hlasů následujícím období. (Holman, 2005, s. 485). Nová vláda se snaží nepopulární opatření sloužící podle jejich názoru k prosperitě vtěsnat do prvních dvou let svého mandátu, uchylují se k protiinvestiční politice poptávkové restriktce. V druhé části svého mandátu se snaží zvýšit svoji popularitu, preferují politiku poptávkové expanze (Slaný, 2003, s. 120).

Historickým faktem je, že prezidentské volby jsou do značné míry ovlivněny hospodářskou situací země v předvolebním období. Většina amerických prezidentů volí, podobnou politiku jako prezident Ronald Reagan. V době jeho vlády byly Spojené státy v hluboké recesi. V předvolebním období v roce 1984 zažívala ekonomika rychlý růst, což vedlo k přesvědčivému vítězství a znovuzvolení Reagana (Samuelson, Nordhaus, 2007, s. 471).

- **Rovnovážný hospodářský cyklus** (Lucas, Barro, Sargent) – vidí příčiny ve fluktuaci výstupu a nezaměstnanosti v mylném posouzení pohybu peněz a mezd zaměstnanců. Lidé udělají chybná rozhodnutí ohledně množství nabízené práce. Jedna z verzí této teorie odůvodňuje nárůst nezaměstnanosti v období recese, příliš vysokou cenou, za kterou někteří pracovníci nabízejí práci (Samuelson, Nordhaus, 2007, s. 471).
- **Nabídkový šok** (Gordon) - je způsoben náhlým zvýšením mezd nebo zvýšením cen některé základní suroviny (například ropy), což má za následek krátkodobé vychýlení HDP od potenciálního produktu. Příznivý nabídkový šok má za následek zvýšení ceny a snížení HDP. Zatímco negativní nabídkový šok se projeví v poklesu cenové hladiny a zároveň zvýšení HDP. (Holman, 2011, s.491)
- **Reálný hospodářský cyklus** (Schumpeter, Prescott, Long, Ploster) - o vznik moderního reálného hospodářského cyklu se zasloužili Edward Prescott a Finn Kydland v článku *Business cycle: Real Facts and monetary Myth* (1990). Jejich přístup k hospodářskému cyklu byl logickou reakcí na hypotézu racionálního očekávání. Pokusili se vysvětlit hospodářské cykly stejným způsobem jako

hospodářský růst, tedy průběhem technologického pokroku. Technologický pokrok v některých dobách probíhá rychleji a někde pomaleji. V rychlé fázi pokroku roste produktivita rychleji, to zapříčiní růst investic, spotřeby a domácího produktu. V pomalé fázi naopak dochází k zpomalení hospodářského růstu (Holman, 2005, s. 468). Teorie hospodářského cyklu patří mezi tzv. klasické teorie. Nevidí příčinu ve změnách v agregátní poptávce nýbrž ve změně agregátní nabídky (Samuelson, Nordhaus, 2007, s. 471).

4 PŘÍČINY AKTUÁLNÍ RECESE

Světová krize je pojem, který se začal od roku 2007 používat pro vývoj světové ekonomiky. Tato krize se poprvé objevila na finančních trzích Spojených států amerických a rychle se rozšířila téměř po celém světě a později vyvolala problém v reálném sektoru. Světová krize je považována za jeden z nejvýznamnějších propadů globální ekonomiky po druhé světové válce, a proto ji někteří ekonomové srovnávají s Velkou depresí v třicátých letech 20. století (Kalínská, 2010, s.14).

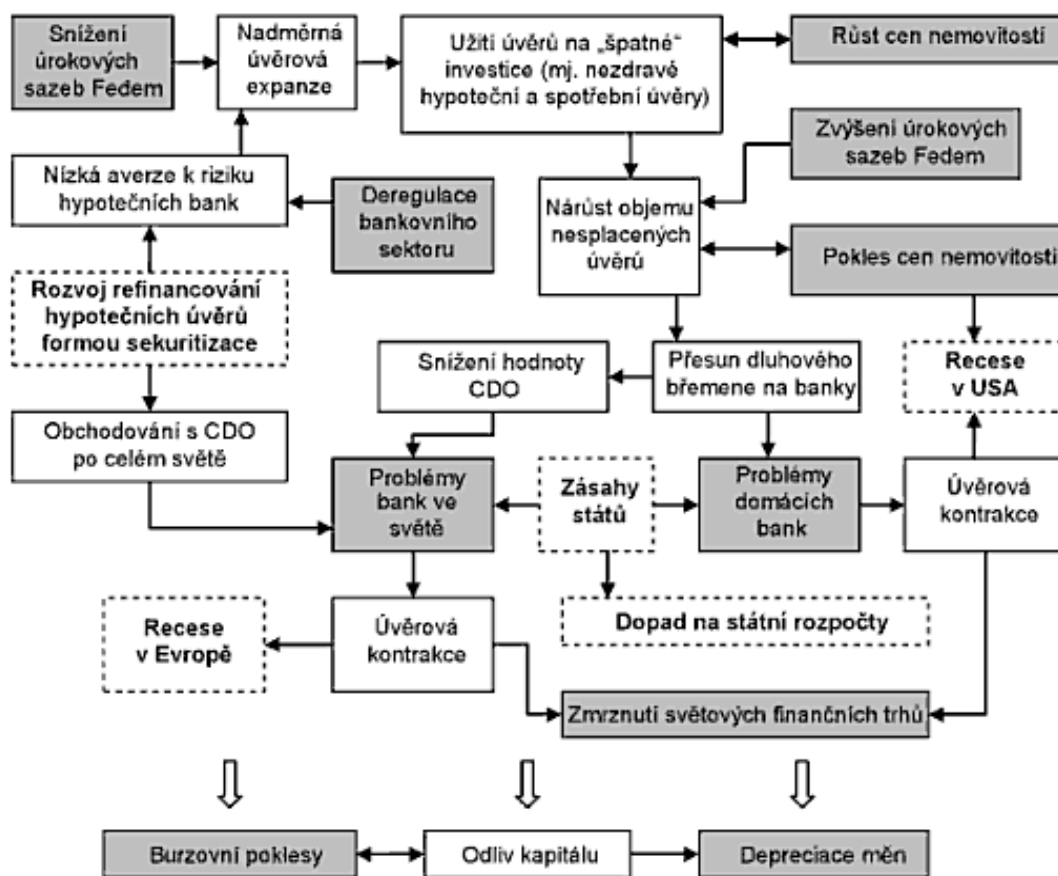
První zasaženým segmentem byl hypoteční trh, ale nejedná se pouze o hypotéky, ale jedná se o globální systematickou finanční krizi, jejíž základní příčinou je dluhový problém. Skutečný rozsah zůstával dlouho, využívajících strukturovaných úvěrových produktů v sekuritizované formě (Dvořák, 2008, s. 295).

Dalším bezprostředním spouštěčem krize se v roce 2008 stala rostoucí inflace v důsledku masivního nedostatku ropy, surovin a potravin, jež zvyšoval jejich ceny, Vysoká inflace přispěla k vyšším úrokovým mírám, což následně vyvolalo problém při splácení úvěrů, zejména i minorit mezi hypotečními klienty (Lungová, 2011).

Federální rezervní systém dle situace snižuje či zvyšuje úrokovou sazbu, anebo poskytuje hotovost jednotlivým bankám. Vyšší úrokové sazby reguluje tím, že buď od bank odkoupí vládní dluhopisy, čímž dojde ke zvýšení jejich hotovostních rezerv, anebo vládní dluhopisy prodá a tím se sazba sníží. Dle potřeb poskytuje hotovost institucím. V době krize použil Federální rezervní fond tyto nástroje ve svrchované míře (Krugman, 2009, s. 153).

Vznik a průběh finanční krize je znázorněn na obrázku 2.

Obrázek 2 Vznik a průběh finanční krize

Zdroj: Kalínská, Mezinárodní obchod 21.století, str. 16

4.1 Realitní dluhová bublina

Třídně podmíněná distribuce příjmů je určujícím faktorem spotřeby a investic. Pracující třídě nezbyvá nic jiného než vynakládat téměř veškeré své příjmy na spotřebu. Ve skupině dolních 60 % amerických domácností se průměrné spotřební výdaje na osobu v roce 2003 rovnaly jejich nezdaněným příjmům nebo je i dokonce převyšovaly, protože spotřební výdaje v USA stoupaly, mnohem rychleji než příjmy, vzrostl také podíl celkového spotřebitelského zadlužení vůči disponibilním příjmům (Foster, Magdoff, 2009, s. 27).

Tabulka 1 Procentuální podíl nesplacených spotřebitelských dluhů na disponibilních příjmech (v miliardách dolarů)

Rok	Spotřebitelský dluh	Disponibilní příjem spotřebitelů	Dluh vyjádřený v % z disponibilních příjmů
1975	736,3	1187,4	62 %
1980	1397,1	2009	69,5 %
1985	2272,5	3109	73 %
1990	3592,9	4285,8	83,8 %
1995	4858,1	5408,2	89,8 %
2000	6960,6	7194	96,8 %
2005	11496,6	9039,5	127,2 %

Disponibilní příjmy jsou uvedeny po zdanění

Zdroj: Foster, Magdoff ; Velká finanční krize: příčiny a následky, str. 29

Z tabulky 1 je patrné, že podíl nesplacených spotřebitelských dluhů vůči disponibilním příjmům se během několika let více než zdvojnásobil a to z 62 % v roce 1975 na 127,2 % v roce 2005. Tento rozdíl je z části způsoben nízkou úrokovou sazbou (Foster, Magdoff, 2009, s. 28-29).

Hypotéky byly poskytnuty málo bonitním klientům, tzv. *subprime mortgages*. Odhaduje se, že od roku 2005 investovaly americké banky na trhu nemovitostí 1,3 bil. USD. Prvotní věřitelé nechtěli nést riziko za horší kvalitu úvěru. Za sníženou kvalitu úvěrů nechtěli prvotní věřitelé nést rizika, proto tento problém byl vyřešen sekuritizací značného objemu hypotečních úvěrů, přičemž emitované obligace byly kryty úvěry různé kvality. Bylo tedy možné posoudit kvalitu jednotlivých úvěrů (Dvořák, 2008, s. 298).

„*Sekuritizace je jednoduše proces, během nějž se z velkého počtu drobných dluhů „vyrábějí” dluhopisy obchodované na veřejných trzích. Jedna hypotéka je příliš malá záležitost, než aby se stala předmětem veřejného obchodování. Když však dáme dohromady miliony hypoték, roztrídíme je podle kvality, zabalíme a rozprodáme, získáme několik výhod*“ (Kohout, 2010, s.16). Úvěry jsou při sekuritizaci bankami shromážděny do „balíků”, které jsou pak prodány jako podkladová aktiva nebankovní instituci (svěřeneckému správci – trustee), na kterou se nevztahuje pravidlo o kapitálové přiměřenosti, čili je neregulovaným subjektem. Svěřenecký správce vydá na budoucí cash

flow plynoucí z “balíků” tzv. postupované cenné papíry a zvýší jejich bonitaci určitým typem záruky (pojištěním apod.) (Klváčová – et.al, 2009, s. 32).

Základním typem strukturovaných obligací jsou tzv. zajištěné dluhové obligace (CDO – *Collateralized Debt Obligations*). Jedná se o komplexní finanční instrumenty, které jsou vytvořeny za účelem přenosu úvěrového rizika. Tyto obligace jsou kryty portfoliem podkladových aktiv. CDO se prodávají v tzv. tranších lišící se mírou výnosu a rizikem. V roce 2006 bylo emitované CDO za 200 mld. USD, jež byly jištěny až ze 70 % hypotékami v níže hodnocených tranších (Dvořák, 2008, s. 299-300).

Proces sekuritizace soukromých dluhů měl tři zásadní negativní důsledky:

1. Napomohl k nadměrné úvěrové expanzi, při které šlo v rozhodující míře o spekulativní, tedy nezdravé úvěry.
2. Přispěl k anonymizaci věřitelsko-dlužnických vztahů
3. U sekuritizovaných úvěrů není známa věřitelská struktura, není v případě nesplacení rizikových půjček jasné, na koho je dluhové břemeno přesouváno – kdo vlastně nese ztráty tranších (Dvořák, 2008, s. 301-302)

Realitní trh v USA zažil od poslední recese v roce 2001 do roku 2007 ohromný vzestup. Kvůli problémům se splácením hypotečních úvěrů v roce 2007 urychlil pád cen nemovitostí. Obyvatelé nebyli neschopni splácet své úvěry a snažili se prodat své domy. Trh nemovitostí v USA výrazně ovlivňuje spotřebitele a tedy i HDP, v důsledku toho klesly i zisky firem. To vyděsilo akciový trh a investoři se začali prodávat své akcie. Za prvních 8 měsíců roku 2007 proběhlo 1,7 mil exekucí (Shiller, 2010, s. 267).

4.2 Úvěrová a spekulativní exploze

Zásadní roli hraje nadměrná úvěrová expanze, vyvolaná nízkými předkrizovými úrokovými sazbami v USA a sklonem k riziku amerických finančních institucí.

4.2.1 Stagnace a finance

V řadě článků a knihách Harry Magdoff a Paul Sweezy razili teorii, že vyspělý kapitalismus všeobecně tíhne k stagnaci. Primární příčinou této tendence je ubývání lukrativních investičních příležitostí. Méně investic ve výrobní ekonomice (tzv. „reálné ekonomice“) znamená nižší růst v budoucnosti. Stagnace samozřejmě neznamená, že růst je zcela nulový. Hospodářství spíše tepe hluboko pod svým reálným potenciálem. Se znatelnou mírou nevyužitých výrobních kapacit a značnou nezaměstnaností a částečnou

zaměstnaností, aby se zmírnilo působení a předešlo se stagnaci, jsou použity určité mechanismy:

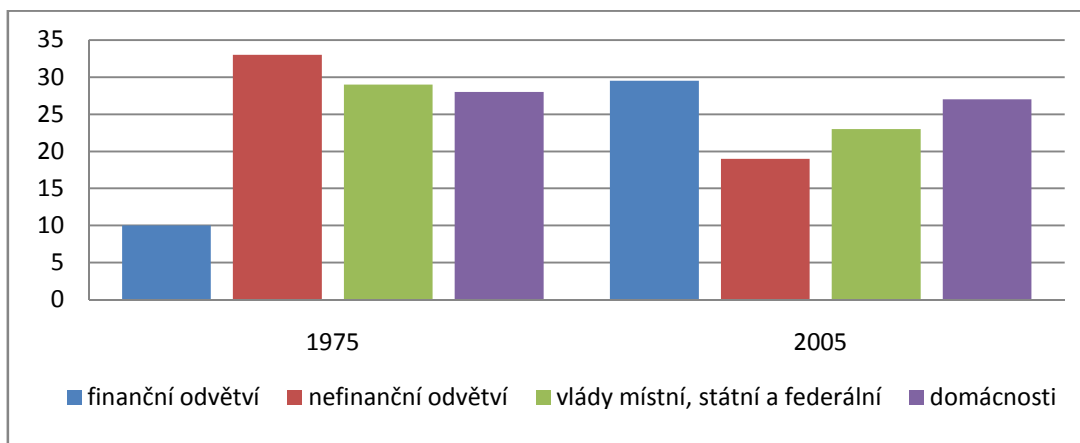
- **Imperialismus, globalizace a stagnace** - Díky možnostem dnešního světa mohou velké korporace hledat nové odbytiště pro své zboží a kapitál a stále více se snaží své výrobky exportovat a investovat v cizině.
- **Nové vynálezy a nové technologie** – v minulosti významný stimul ekonomiky. Vynález automobilu ve 20. století podmínil rozvoj, jenž transformoval americkou ekonomiku, a to bez ohledu na masové rozšíření samotných automobilů (budování silnic, mostů, čerpací sítě,..)
- **Růst vládních výdajů** – dle Keynesese mohou ekonomiku rovněž stimulovat vládní investice do materiální a lidské základny (vytvořením nových pracovních míst)
- **Podíl zadluženosti na stimulaci ekonomického růstu**- tvorba dluhu ve vládním a soukromém sektoru (Foster, Magdoff, 2009, s. 39-45).

4.2.2 Úvěrová exploze

Úvěrová expanze začala v roce 2001, kdy Alan Greenspan na základě silného burzovního poklesu vyvolaným teroristickým útokem 11. září naordinoval politiku levných peněz a kontinuálního snižování základní úrokové sazby. Úroková sazba poklesla z 6,5 na 1 % v roce 2003 (příloha 1) (Kvláčová, 2009, s. 32). Jednalo se o nejmenší hodnotu za poslední půl století a nezvýšila se do poloviny roku 2004 (Morris, 2009, s. 73). Tato změna způsobila mohutnou vlnu investičních aktivit, která vedla k oživení burzy, ale také k růstu spotřebních a hypotečních úvěrů. Firemní sektor se stále více zadlužoval - také zde byla kvalita úvěrů mnohdy pochybná (Dvořák, 2008, s. 297). Díky dobré dostupnosti hypotečních a spotřebitelských úvěrů obyvatelé Spojených států amerických začali žít na dluh. Roční nominální míra růstu hypotečních úvěrů poskytnutá domácnostem překračovala v letech 2001-2006 stabilně 10 %. Rizikovým problémem tohoto neúměrného žití na dluh byly tzv. „*subprime hypotéky*“. Tyto hypotéky vzrostly v letech 2001 až 2006 z hodnoty 180 mld. USD na 625 mld. USD (Kvláčová, 2009, s. 32).

Celkový americký dluh se skládá ze zadlužení domácností, vlády (lokální, státní a federální), nefinančních podniků a finančních institucí. Zadlužení finančního sektoru, které na počátku 70. let činilo jen asi 10 % celkového amerického dluhu, prudce vzrostla a v roce 2005 se blížilo jedné třetině celkového dluhu (Foster, Magdoff, 2009, s. 46-48).

Graf 1 Skladba zadluženosti ve Spojených státech v roce 1975 a 2005

Zdroj: Foster, Magdoff.; Velká finanční krize: příčiny a následky, str. 48

5 DOPAD KRIZE

V této kapitole se zabývá hlavními, dopady současné finanční a hospodářské krize 21. století. Nejprve se zaměříme na světovou ekonomiku, dále na ekonomiku České republiky a nakonec přímo na automobilový průmysl.

5.1 SVĚTOVÁ EKONOMIKA

V polovině března 2007 zkrachovalo, bylo převzato či se dostalo na pokraj úpadku 8 hypotečních společností. Problémy měla také firma New Century Financial. Společnost vlastněná ze 49 % automobilovým koncernem General Motors tak musela sama splácet dluhy obchodním bankám, které nechtěly poskytnout další úvěry. Společnost Countrywide Financial, která je největší hypoteční společností, poskytla pomoc ve výši 2 mld. dolarů Bank of America a tím získala cca 17 % jejich akcií (příloha 2.) Makléřům bylo zakázáno uzavírat smlouvy s klienty, kteří nemuseli složit žádnou peněžní částku (Shiller, 2010, s. 266-267).

Po prasknutí realitní bubliny se banky snažily realizovat zástavy, ovšem v okamžiku klesajících cen nemovitostí za mnohem nižší ceny (ztráty z jedné nemovitosti odhadovány v USA na 15 – 25 % z původní ceny nemovitosti). Řadě institucí to způsobilo velké problémy, některé z nich zbankrotovaly (např. investiční banka Lehman Brothers), některé byly zachráněny a to pomocí vládních balíčků (např. dva hypoteční ústavy Fannie Mae a Freddie Mac), jiné byly zestátněny (např. největší pojišťovna světa AIG a banka Washington Mutual) či převzaty jinými bankami (např. finanční ústav Merrill Lynch byl

převzat Bank of America, banka Wachovia přešla pod Citigroup). Podobná situace později nastala i v Evropě (Lungová, 2011, s. 3).

Jeden z hlavních projevů nerovnováhy mezi úspory a investicemi je zadlužení ekonomiky. Tato situace se může stát velmi závažná jak pro jednotlivé hospodářské subjekty, tak pro vládu nebo ekonomiku jako celek. Výše zadlužení má vždy určité hranice. Většina krizí finančního systému se dotýká vysoce zadlužených zemí, na které dolehla negativně nečekaná změna vnějších ekonomických podmínek (ropná krize, nadhodnocené akcie, atd.) (Polouček, 2009, s. 20).

Zadluženost se týká rozvojových i vyspělých zemí. Na zadluženost má značný vliv probíhající finanční krize- klesající příjmy z daní a obrovské výdaje na podporu ekonomiky a záchranu bank se zvyšují (Polouček, 2009, s. 21)

Současná světová krize přinesla řadu poznatků v oblasti regulace finančních trhů. V důsledku toho vznikla řada nových orgánů určených k dohledu a regulaci (Klváčová, 2009, s. 42). V květnu 2009 navrhla Evropská komise vytvoření dvou nových úřadů, které by měly koordinovat regulaci národních regulátorů a zlepšit monitorování finančního trhu v EU.

1. **ESRC** (*European Systemic Risk Council*) – monitorování finančního trhu a varování před případnými riziky. Tvořen zástupci centrálních bank a zástupci regulátorů jednotlivých členských zemí.
2. **ESFS** (European Systemic of Financial Supervisors) – dohlížení nad finančními skupinami podnikajícími na území několika států EU a koordinování práce tří dalších institucí, které vznikly z již existujících unijních výborů. Jedna má na starost banky, druhá pojišťovny a třetí penzijní fondy (Polouček, 2009, s. 5)

5.1.1 Hrubý domácí produkt

Míra poklesu reálného HDP (*tabulka 3.*) je odlišná v různých zemích. Tyto rozdíly v intenzitě projevů krize jsou způsobeny celou řadou faktorů. V evropském kontextu je významným diskutovaným faktorem vstup členským zemí EU do eurozóny a tedy zavedení jednotné evropské měny a uplatnění jednotné monetární politiky, nebo naopak zůstat mimo eurozónu a zanechat si národní měnu a autonomní monetární politiky (Malý, 2009, s. 46).

Tabulka 2 Míra růstu HDP v letech 2005 – 2010 (v %) (viz. příloha)

Země	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Česká republika	6,8	7,0	5,7	3,1	-4,7	2,7
Evropská unie (EU-27)	2,0	3,3	3,2	0,3	-4,3	1,9
Japonsko	1,9	2,0	2,4	-1,2	-6,3	4,1
Maďarsko	4,0	3,9	0,1	0,9	-6,8	1,3
Německo	0,7	3,7	3,3	1,1	-5,1	3,7
Rumunsko	4,2	7,9	6,3	7,3	-6,6	-1,9
Spojené království	2,1	2,6	3,5	-1,1	-4,4	1,8
Španělsko	3,6	4,1	3,5	0,9	-3,7	-0,1
Švédsko	3,2	4,3	3,3	-0,6	-5,2	5,6
USA	3,1	2,7	1,9	-0,3	-3,5	3,0

p – předběžný údaj

b- přerušená řada

Zdroj: European Commission Eurostat ; <http://www.epp.eurostat.ec.europa.eu>

Z tabulky 2 je patrné, že pro období 2008 – 2010 Spojené státy byly zemí, kde globální finanční a ekonomická krize vypukla. USA patří mezi ekonomiky, které v důsledku krize čelí méně výraznému zpomalení tempa růstu, respektive méně výraznému poklesu reálného HDP než jiné státy.

Země se svou národní měnou, v období 2008-2010, čelí horšímu vývoji reálného HDP než USA i státy v eurozóně. Například Estonsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Rumunsko, Švédsko, Spojené království, Island nebo Japonsko. Maďarsko, Rumunsko, Švédsko, Spojené království, Island a Japonsko mají plovoucí kurzy svých měn k euru a Japonsko má navíc velkou ekonomiku, která není na eurozóně příliš závislá. Přesto tyto státy čelí výraznějšímu poklesu reálného HDP než eurozóna. Z toho plyne, že samotná existence eura nemusí být v období krize hlavní ani podstatnou příčinou většího propadu reálného HDP v zemích eurozóny oproti USA (Malý, 2009, s. 53-54).

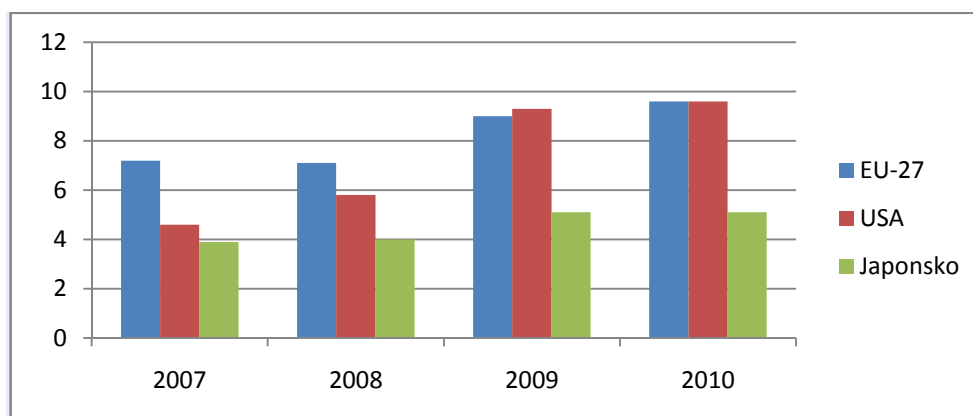
5.1.2 Nezaměstnanost

Současná finanční krize již zasáhla v rozdílné míře země všech kontinentů, země „bohaté“ i „chudé“. V důsledku krize dochází také k růstu nezaměstnanosti po celém světě (Fojtíková, 2009, s. 215). V letech 2000 až 2008 míra zaměstnanosti v USA byla podstatně

vyšší než v EU. S nástupem hospodářské krize nezaměstnanost prudce vzrostla ve Spojených státech amerických, zatímco v EU byla míra nárůst (Kiiver, Hijman, 2010, s. 2).

Celková míra nezaměstnanosti v EU-27 dosáhl 9,6% v roce 2010 (graf 2.). V porovnání s rychlostí v průběhu roku 2009 se míra nezaměstnanosti zvýšila o 0,6 procentního bodu. To je méně než prudký vzestup 2008 - 2009 v důsledku hospodářské krize, kdy se zvýšila o 1,9 procentního bodu mezi roky 2008 a 2009. Ve Spojených státech, kde míra nezaměstnanosti vzrostla z 9,3% na 9,6% v letech 2009 a 2010, tempo růstu nezaměstnanosti se mírně zpomalilo. V letech 2008 a 2009 se míra nezaměstnanosti zvýšila o neuvěřitelných 3,5 procentního bodu (European commission eurostat, 2012).

Graf 2 Míra nezaměstnanosti v EU- 27, USA a Japonsku

Zdroj: European Commission Eurostat ; <http://www.epp.eurostat.ec.europa.eu>

5.2 ČESKÁ REPUBLIKA

Její dopady byly nejzřetelnější v posledním čtvrtletí roku, kdy přispěly k výraznému snížení inflace, propadu hospodářského růstu, obratu ve vývoji míry nezaměstnanosti a oslabení kurzu české měny. ČNB na tento vývoj a jeho důsledky pro očekávaný výhled inflace v budoucnosti reagovala již od srpna 2008 trojím snížením úrokových sazeb celkově o 1,5 procentních bodů.

Na kapitálových trzích se odrazila zhoršující se situace světové a české ekonomiky. Se silící recesí vzrůstal i pesimismus investorů. V roce 2008 zaznamenala hlavní index pražské burzy neprudší pád. Vzhledem ke konci roku 2007, kdy se pohyboval poblíž historického maxima, poklesl na 858 bodů a ztratil tak 52,7 %. Takové hodnoty dosahoval naposledy v 2. polovině roku 2004 (Ministerstvo financí ČR, 2009, s. 21).

Kvůli finanční krizi zaznamenala pražská burza propad cen akcií, ta se v obchodování na BCPP projevila nejvýrazněji v lednu, kdy index PX ztratil 22,6 %, a v září a říjnu, během nichž index PX odepsal 52,7 % a klesl až na 699,8 bodů. Největší ztráty nastaly u developerské společnosti ORCO Property Group (ORCO) a ECM Real Estate Investments (ECM) společně s Central European Media Enterprises (CETV) a AAA Auto Group (AAA) (Ministerstvo financí ČR, 2009, s. 21). Po dobu několika let docházelo k postupnému vyrovnávání poměru investovaných do domácích a zahraničních fondů, hlavním faktorem byla vyšší dynamika prodeje zahraničních fondů. V roce 2008 však došlo k zásadnímu zvratu, kdy na základě poklesu (o 13,5 %) objemu prostředků v zahraničních fondech oproti fondům domácím (pokles o 30,1 %) překonal objem prostředků v zahraničních fondech (123 mld. Kč) fondy domácí (120,9 mld. Kč) (Ministerstvo financí ČR, 2009, s. 26).

Index PX zastavil svůj pokles v polovině února 2009 a dosáhl hodnoty 628,5 bodů. Obavy investorů z vlivu probíhající krize na českou ekonomiku se ukázaly jako přehnané a burza tak ve zbytku roku posílila o 77,8 % (Ministerstvo financí ČR, 2010, s. 19).

Pražská burza kopírovala dění na světových trzích, ale byla navíc ovlivněna slabším oživením české ekonomiky. Hlavní index PX se dostal na 1 224,8 bodů. Díky mírnému oživení domácí ekonomiky a příznivého vývoje v západní Evropě došlo ke stabilizaci hodnoty indexu PX. V prvním čtvrtletí roku 2010 hnala ceny vzhůru především makroekonomická data, která ukazovala silný růst především německé ekonomiky (Ministerstvo financí ČR, 2011, s. 20).

Tabulka 3 Vývoj indexu PX

		2007	2008	2009	2010
PX	k 31.12.	1 815,1	858,2	1 117,3	1 224,8
	změna (%)	14,24	- 52,72	30,19	9,62

Zdroj: Ministerstvo financí ČR, Zpráva o vývoji finančního trhu v roce 2010, s. 20

Průměrná míra inflace (měřená přírůstkem CPI) dosáhla v roce 2008 významně vyšší úroveň než v letech předchozích (tabulka 4). Za zvyšující se mírou inflace stál zejména rychlý vzestup světových cen energií a potravin (zejména v 1. pololetí 2008), růst administrativních (regulovaných) cen a zvýšení snížené sazby DPH z 5 % na 9 %.

Tabulka 4 Vývoj inflace 2005- 2008 v ČR

	2005	2006	2007	2008
Inflace (CPI, průměrné období)	1,9	2,5	2,8	6,3

Zdroj: European Commission Eurostat ; <http://www.epp.eurostat.ec.europa.eu>

Ceny pohonných hmot v roce 2010, jejichž vývoj je hlavně ovlivněn vývojem cen ropy a kurzu CZK/USD, byly nadále nejrychleji rostoucí složkou inflace. Jejich meziroční růst však ve třetím čtvrtletí dále zvolnil (na 6,6 % v září; bez vlivu daní). Meziměsíčně ceny pohonných hmot do poloviny roku 2010 trvale rostly. Ve třetím čtvrtletí již ale ceny pohonných hmot meziměsíčně klesaly (celkově o 3 %) v návaznosti na aktuální meziměsíční pokles světových cen ropy, resp. benzinů na burzách ARA vyjádřených v Kč (tj. po zahrnutí vlivu kurzu CZK/USD). Včetně vlivu zvýšení nepřímých daní se ceny pohonných hmot v září meziročně zvýšily o 11,8 % (Ministerstvo financí ČR, 2011, s. 29).

Spotřebitelské ceny členěné dle hlavních skupin spotřebního koše rostly nejrychleji ve skupině zdraví (v září o 7,4 % vč. vlivu změn daní). Největší příspěvek k meziroční inflaci však ve třetím čtvrtletí 2010 vykázala skupina potravin a nealkoholické nápoje v důsledku zesíleného růstu cen potravin a dále skupina bydlení díky deregulaci nájemného. Patrný vliv byl též zaznamenán ve zvýšení spotřebních daní ve skupině alkoholických nápojů a tabáku (Ministerstvo financí ČR, 2011, s. 29).

5.2.1 Hrubý domácí produkt

Roku 2008 se ve srovnání s předchozím rokem zpomalilo tempo růstu české ekonomiky o více než 2 procentní body. V průběhu prvních tří čtvrtletí ekonomicky růst plynule zpomaloval. Zlom směrem k výraznému útlumu však nastal v závěrečném čtvrtletí roku. Hlavním důvodem zlomu ve vývoji je zejména propad zahraniční poptávky vyvolaný světovou finanční a hospodářskou krizí. V celoročním pohledu česká ekonomika rostla 2008 stejně jako v předchozích šesti letech výrazně rychleji než ekonomika Evropské unie jako celku. K růstu HDP přispěl hlavně čistý vývoz (Česká národní banka, 2009, s. 19). Prudký pokles nastal na přelomu let 2008 a 2009 a měl za následek výrazně záporný meziroční růst HDP v celém roce 2009. Nepříznivý vývoj domácí ekonomiky se s obvyklým zpožděním promítal do zhoršení situace na trhu práce. Ve druhém čtvrtletí roku 2009 se propad ekonomiky již téměř zastavil, což bylo zapříčiněno částečně přijetím

protikrizového opatření v zahraničí (zejména tzv. šrotovné). Meziroční pokles HDP se ale dále prohloubil (Česká národní banka, 2010, s. 21).

Měnová politika v roce 2010 operovala v prostředí postupného zotavování ekonomiky z důsledků krize. Česká ekonomika se v letech 2009–2010 vyvíjela podobně jako ekonomiky ostatních členských zemí Evropské unie). To odráží skutečnost, že jak za propadem HDP, tak i za jeho následným oživením stál především vývoj zahraniční poptávky. V České republice sehrálo pozitivní roli především zřetelné obnovení růstu německé ekonomiky v roce 2010, která je naším hlavním obchodním partnerem (Česká národní banka, 2011, s. 20).

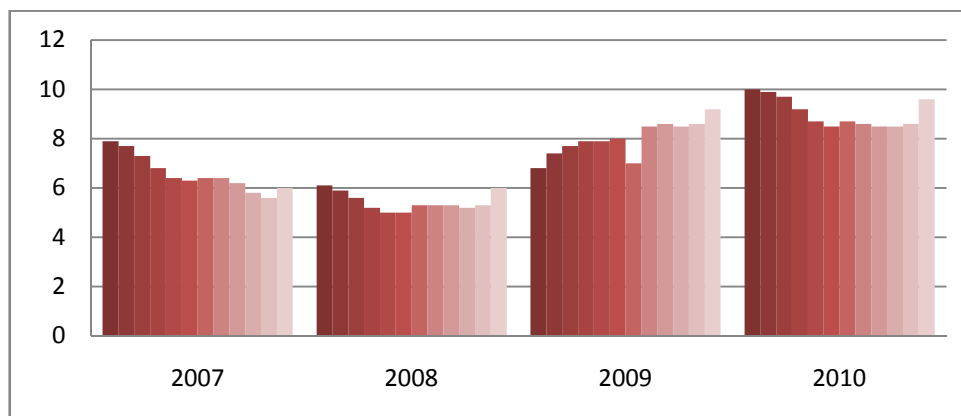
5.2.2 Nezaměstnanost v ČR

Situace na trhu práce v České republice byla zejména z důvodu převážně exportně orientované ekonomiky v posledních měsících roku 2008 a především v roce 2009 ovlivňována celosvětovou hospodářskou krizí (Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2011, s. 24). Po letech relativně rychlého růstu zaměstnanosti (1,7 % průměrně ročně v letech 2005-2008), došlo v roce 2009 ke snížení celkové zaměstnanosti v národním hospodářství o 1,2 % (podle národního účtu) (Spěváček, 2010, s.8). V základě nedostatku zakázek docházelo k propouštění nejdřív zaměstnanců v automobilovém průmyslu i u jejich subdodavatelů. Dále docházelo k propouštění ve sklářském průmyslu, později i zaměstnavatelů z dalších odvětví a to především ze zpracovatelského průmyslu (Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2011, s. 24).

V mezinárodním srovnání Česká republika stále náleží mezi země s nadprůměrnou intenzitou zaměstnanosti obyvatel v produktivním věku 15 – 64 let. Silný úbytek pracovních míst a celkových příjmů domácnosti vedlo ke snížení spotřeby domácnosti, k zhoršení splácení dluhů, zejména u hypoték, a díky tomu se začaly zvyšovat ztráty bank a zhoršovat situaci na trhu nemovitost (Spěváček, 2010, s.8).

Harmonizovaná míra nezaměstnanosti, jenž zpracovává Eurostat pro mezinárodní srovnání., patří ČR z tohoto pohledu ke členským státům s nejnižší úrovní nezaměstnanosti. K 31. 7. 2009 připadalo na jedno volné místo v průměru 11,6 uchazečů, v prosinci to bylo už 17,4 uchazečů (Zadrazilová – et.al., 2010, s. 108).

Graf 3 Vývoj míry nezaměstnanosti v období 2007-2010 (%)

Zdroj: *European Commission Eurostat* ; <http://www.epp.eurostat.ec.europa.eu>

Z grafu 3 je patrné, že vliv krize byl viditelný ještě i v prvních měsících roku 2010. Míra registrované nezaměstnanosti vzrostla v lednu z prosincových 9,2 % na 9,8 %, v únoru dosáhla hodnoty 9,9 %, jednalo se o nejvyšší hodnoty od roku 2004 (v lednu a únoru 2004 dosáhla doposud historicky nejvyšších hodnot - 9,7 %, v platné metodice). V jarních měsících došlo k mírnému oživení trhu díky působením sezónnosti, kdy nezaměstnanost výrazně klesala (na 8,5 %, tj. 500,5 tis. Uchazečů o zaměstnání v červnu). V části pololetí se po mírném nárůstu v důsledku příchodu čerstvých absolventů škol mírně zvýšila a v podzimních měsících udržovala (Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2011, s. 24).

Meziroční nárůst v letech 2009- 2010 byla míra registrované nezaměstnanosti zaznamenána ve 12 krajích ČR, nejvyšší ve Středočeském (7,7 %), Jihočeském (8,5 %) a v kraji Vysočina (10,7 %). Nadprůměrná míra nezaměstnanosti byla v 6 krajích: Ústeckém (13,9 %), Olomouckém (12,5 %), Moravskoslezském (12,4 %), Karlovarském (11,4 %) a Jihomoravském kraji (10,9 %) (Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2011, s. 43).

5.3 AUTOMOBILOVÝ PRŮMYSL

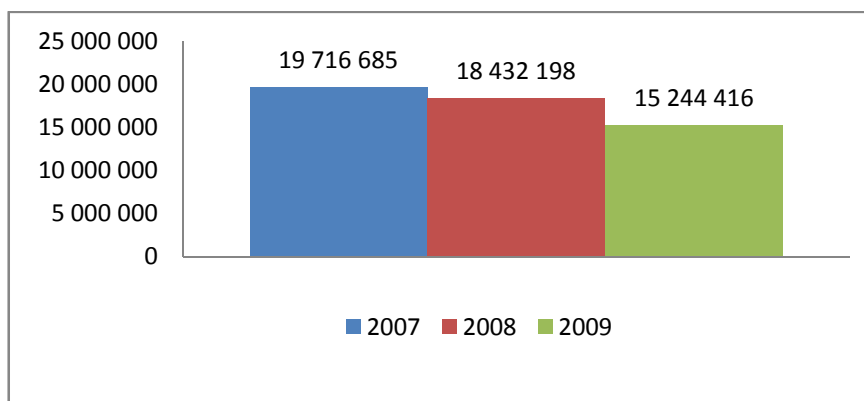
Světová finanční a ekonomická krize se nevyhnula samozřejmě ani tak významnému odvětví, jakým je automobilový průmysl. Vedle přímého vlivu – nestability finančního trhu- bylo pro automobilový průmysl nejdramatičtější dopadem krize oslabení až ochabnutí poptávky. Většina světových výrobců muselo čelit významnému poklesu prodejů, který se nutně promítl do výsledků jejich hospodaření (Jung – et. al., 2009, s. 5).

V roce 2008 všichni výrobci vozidel předpokládali nárůst výroby, stejně tak jako výrobci autodílů. Bohužel vývoj byl velmi ovlivněn finanční krizí a optimistické

předpoklady vzaly za své. Jako první omezily svoji výrobu americké automobilky, dále je následovaly automobilky evropské, japonské a další. Jediní, kteří nebyli zasaženi vůbec nebo minimálně hospodářskou krizí, byli výrobci v Číně a Brazílii (Ministerstvo průmyslu a obchodu v ČR, 2009, s 226).

V období let 2007-2009 poklesla výroba nových automobilů v Evropské unii o téměř 5 milionů ks vozů, tj. 25% v průběhu dvou let (graf 4). Tento dramatický pokles byl způsoben hospodářskou krizí, která se naplno vypukla v roce 2009. Za růst výroby v České republice (graf 5) i v době probíhající krize může zejména zavedení tzv. šrotového, které zavedly sousední země (Německo, Slovensko) a díky němuž vzrostla celková výroba nových automobilů (Kislingerová et.al 2010, s. 762).

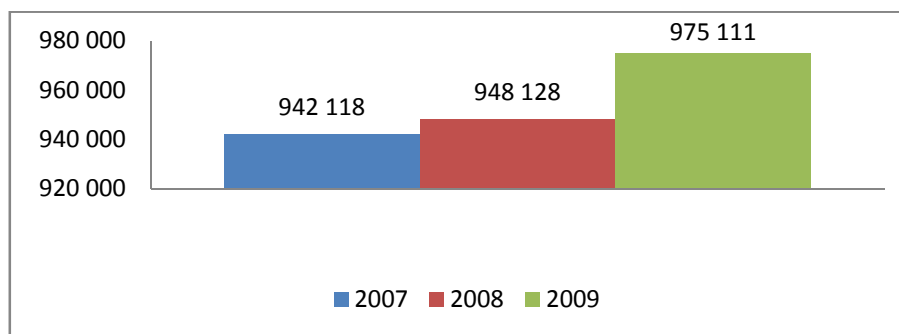
Graf 4 Výroba automobilů v EU

Zdroj: Kislingerová - et.al, Manažerské finance, s. 762

Česko se stalo automobilovou velmocí a v roce 2009 zde byla vyrobena v přepočtu na jednoho obyvatele nejvíce automobilů z celé EU (Kislingerová, 2010, s. 762).

Graf 5 Výroba automobilů v České republice

Zdroj: Kislingerová – et.al., Manažerské finance, s. 762

Šrotovné

Križe přinesla i nové prvky, které se zařadily po bok regulačního opatření, a to zásahy státu ve prospěch podniků (Synek, Kislingerová, 2010, s. 97). Přímo podporu automobilkám použily USA, Kanada, Francie, Německo, Velká Británie, Čína, Argentina, Brazílie, Švédsko a Itálie. Nejrychlejším nástrojem bylo zavedení tzv. šrotovného. Tento příspěvek určený na nákup nového a při ekologické likvidaci starého osobního vozidla se pohyboval v rozmezí 1 000 - 2 500 € v EU, v USA to bylo až 4500 USD. V Německu využilo šrotovací prémii cca 2 mil. občanů, což se promítlo na vysokém meziročním nárůstu registrací nových osobních vozidel. Některé státy poskytovaly státní garance, nízkouřokové půjčky pro výrobce, aby jim umožnily přístup k finančním prostředkům na další fungování nebo vývoj nových technologií (Ministerstvo obchodu a financí ČR, 2010, s. 227).

Automobilovému průmyslu se ve Spojených státech amerických dostalo největší podpory ve výši miliardu dolarů na záchranu automobilek. Také Čína v rámci podpory tuzemského automobilového průmyslu snížila daně na nákup malých vozů o polovinu a poskytla pobídky při nákupu lehkých nákladních vozů a malých dodávek na venkově (Ministerstvo obchodu a financí ČR, 2010, s. 227).

V období leden až říjen 2009 je zaznamenán zřetelnější dopad opatření na obnovu vozového parku ve třech členských státech EU. Jedná se o Německo (+ 26 %), Francii (+ 4 %) a Rakousko (+ 6 %). V Itálii došlo k mírnému poklesu (- 4 %). Počet registrací v dalších zemích, jenž šrotovací prémie k obnově vozového parku zavedly později, např. Španělsko nebo ve Velké Británii, bylo stále hluboko pod úrovní roku 2008. Slovensko bylo jednou z mála zemí ve střední a východní Evropě, v nichž počet registrací výrazně stoupl (Sdružení automobilové průmyslu, 2009, s. 1).

Rozdíly členských států Evropské unie, které nezavedly opatření k obnově vozového parku, byly zřetelné. V zemích jako je Belgie, Irsko, pobaltské státy a skandinávské státy a většina států střední a východní Evropy, se počet registrací vozů v období leden – říjen 2009 snížil v rozmezí 14 % (Belgie) až 80 % (Lotyšsko). Odhaduje se, že zhruba 35 % registrací nových osobních automobilů v Německu (1,4 miliónu vozů) a 20 % až 25 % registrací ve Francii (550 000 vozů) provedli zákazníci využívající možnost „šrotovací prémie“. V Itálii jejich podíl ke konci srpna činil téměř 40 % (472 000 vozů) (Sdružení automobilové průmyslu, 2009, s. 2)

V roce 2010 bylo celkem (dle zveřejněných údajů OICA) ve světě vyrobeno více než 58,4 milionů osobních automobilů, což je zhruba o 2 1% (o cca 10,1 milionů ks vozů) více než v roce 2009. V asijských zemích bylo vyrobeno více než 56% osobních automobilů. Největší nárůst výroby v letech 2009 až 2010 byl zaznamenán v Rusku a k dalším nárůstům produkce došlo také v zemích jako Thajsko, Indonésie, Mexiko, Argentina a Brazílie (Sdružení automobilového průmyslu, 2011, s. 1- 4).

6 ŠKODA AUTO, a.s.

Škoda Auto patří mezi nejvýznamnější ekonomická uskupení České republiky. Tvoří ji mateřská společnost ŠKODA AUTO a.s., její plně konsolidované dceřiné společnosti Škoda Auto Deutschland GmbH, ŠKODA AUTO Slovensko, s.r.o., Skoda Auto Polska S.A., Skoda Auto India Private Ltd. a přidružená společnost OOO VOLKSWAGEN Group Rus.

6.1 PŘEDSTAVENÍ PODNIKU ŠKODA AUTO, A.S.

Mateřská společnost ŠKODA AUTO a.s. je českou společností s více než stoletou tradicí výroby automobilů. Značka Škoda patří zároveň k nejstarším automobilovým značkám na světě. Předmětem podnikatelské činnosti této společnosti je zejména vývoj, výroba a prodej automobilů, komponentů, originálních dílů a příslušenství značky Škoda a poskytování servisních služeb (Jung – et.al, 2009, s. 9-10).

Jediným akcionářem mateřské společnosti ŠKODA AUTO a.s. se od 18. července 2007 se stala společnost Volkswagen International Finance N. V., jenž má sídlo v Amsterdamu Nizozemském království (Jung – et.al, 2009, s. 9).

Společnost Škoda Auto vyrábí ve svých závodech především hotové vozy a montážní sady vozů v různém stupni rozložení. Sady rozložených vozů jsou expedovány do závodů Skupiny a do ostatních zahraničních partnerských závodů, kde poté probíhá kompletace vozů. Významnou částí výroby Společnosti je také produkce agregátů (motor a převodovka), jejich komponentů, originálních dílů a příslušenství.

V České republice se nacházejí tradiční výrobní závody společnosti v Mladé Boleslavi, Vrchlabí a v Kvasinách.

Skupina dále disponuje montážními závody v indickém Aurangabadu a ruské Kaluze.

Obchodní rejstřík:

Název firmy: Škoda auto, a.s.

Sídlo: Mladá Boleslav, Tř. Václava Klementa 869, PSČ 293 60

Identifikační číslo: 001 77 041

Právní forma: Akciová společnost

Jediný akcionář: Volkswagen International Finance N.V.

Základní kapitál: 16 708 850 000 Kč

6.2 HOSPODÁŘSKÁ SITUACE SPOLEČNOSTI ŠKODA AUTO, A.S.

Světová hospodářská krize postihla velmi tvrdě také automobilový průmysl. Prakticky všechny významné značky se musely vypořádat s dvoucifernými propady prodeje, což mělo za následek snižování hospodářského výsledku a zaměstnanosti firem s následným multiplikačním efektem na dodavatele.

6.2.1 Teritoriální odbyt vozů Skupiny Škoda auto, a.s.

V důsledku postupující světové finanční krize a poklesu poptávky na významných trzích docházelo v závěru roku 2008 ke krácení výrobního programu. Skupina Škoda auto dodala zákazníkům v roce 2008 celkem 630 032 vozů, což představovalo meziroční nárůst o 7,1 % (Jung – et.al, 2009, s. 56).

Tabulka 5 Prodej skupiny automobilů podle regionů

	2007	2008	2009	2010
Střední Evropa	142 483	131 084	119 923	121 063
Východní Evropa	95 032	123 630	60 464	73 747
Západní Evropa	327 222	315 571	345 185	333 261
Zámoří /Asie	65 295	104 245	158 654	234 529
Celkem značka Škoda	630 032	674 530	684 226	762 600

Zdroj: Škoda auto, a.s. ; <http://www.skoda-auto.cz>

V České republice bylo zaregistrováno 58 908 vozů, což znamenalo pokles o 8,4% oproti roku 2007. V Polsku dosáhly dodávky zákazníkům s celkovým počtem 33 986 vozů, to odpovídalo tržnímu podílu 10,5 %. Vozy značky Škoda drží i nadále pozici leadera na

slovenském trhu. Celkově v regionu střední Evropy bylo v uplynulém roce zákazníkům dodáno 17 809 vozů, což představovalo meziroční pokles o 8 %.

K podstatnému nárůstu došlo i v regionu východní Evropy. Celkem bylo dodáno zákazníkům 123 630 vozů, což je meziroční nárůst o 30,1 %. Nejsilnějším odbytištěm byl expandující ruský trh, kde se podařilo s 50 733 dodávkami vozů zákazníkům téměř zdvojnásobit prodej, a dosáhnout tak tržního podílu ve výši 1,9 %.

V regionu západní Evropy bylo zaregistrováno celkem 315 571 vozů (meziročně - 3,6%). Více než 10% nárůst byl zaznamenán ve Švýcarsku a Finsku. V Německu bylo dodáno nejvíce 121 277 vozů, což je nárůst o 2,2% oproti předchozímu roku.

V zámoří/Asii došlo k výraznému růstovému potenciálu, který se odrazil ve výsledcích prodeje. Celkem bylo dodáno zákazníkům 104 245 vozů, což je meziroční nárůst až o 59,7 %. Pozici největšího odbytového trhu Skupiny s počtem 59 284 (nárůst o 117% vůči roku 2007) zaujala země Čína. Dalším silným odbytištěm se stala Indie, kde bylo prodáno celkem 16 051 vozů (meziroční nárůst o 31,9 %) (Jung – et.al , 2009, s. 63-64).

Produktové portfolio Škoda bylo v roce 2009 posíleno o další modelovou řadu, vůz Škoda Yeti. Velmi dobře připravený náběh výroby tohoto modelu umožnil předstunutí plánovaného termínu spuštění výroby a tím zajistit více než dostatečné množství automobilů pro zavedení na český a německý trh již v červenci roku 2009. Bylo vyrobeno celkem 19 672 vozů zcela nové modelové řady Škoda Yeti.

Skupina Škoda Auto dokázala v roce 2009 opětovně navýšit objemy prodejů. Celkem dodala Skupina zákazníkům 684 226 vozů (tabulka 5), což představuje meziroční nárůst o 1,4 % a zároveň vylepšení loňského prodejního rekordu (Jung – et.al, 2010, s. 64-65).

Na Slovensku vozy značky Škoda stále zaujímaly pozici leadera. Bylo zde registrováno 14 613 vozů, což je pokles prodeje o 17,9 %. V souvislosti s ekonomickou situací došlo k celkovému poklesu prodeje v Maďarsku. Bylo dodáno 5 234 vozů, což byl pokles oproti loňskému roku o 56,4%.

V roce 2009 fatálně zasáhla hospodářská krize oblast východní Evropy. V regionu východní Evropy bylo dodáno zákazníkům 60 464 automobilů, což představuje pokles o 51,1 % oproti loňskému roku. I přes pokles prodejů o 34,9 % zůstává ruský trh největším ve východní Evropě s 33 000 prodanými vozy. Ukrajinský trh poklesl o 77,1 % a prodalo

se zde 6 533 vozů. Důvodem dramatického poklesu byl kolaps ekonomiky v první polovině roku 2009, oživení ekonomiky díky zavedení tzv. šrotovného nastalo až na podzim. V Rumunsku byl pokles o 61,1 %, v Srbsku -39,9 %, Bosně a Hercegovině – 30 % a Estonsku – 39,9 %.

Západní Evropa zůstala tradičním největším odbytištěm. Prodalo se zde 345 185 vozů zákazníkům (nárůst o 9,4 %). Oživení prodeje přinesla šrotovací prémie. Největší efekt zavedení šrotovného lze pozorovat na prodejních výsledcích Skupiny v Německu. Skoro ve všech zemích tohoto regionu došlo k navýšení tržních podílů. Ve Finsku došlo k navýšení o 6,81 %, v Dánsku 5,24%, Rakousku 5,41 % a ve Švýcarsku 4,33 %.

V regionu zámoří/Asie dochází stále k výraznému růstovému potenciálu. Dodávky zákazníkům činily 158 654 vozů, což je nárůst o 52,2 % oproti loňskému roku. K tradičním silným odbytištím patří Čína a Indie. V Číně bylo dodáno 122 556 vozů (meziročně 106,7 %). V Indii bylo prodáno 14 535 vozů zákazníkům, tzn. pokles o 9,4 % oproti minulému roku (Jung – et.al, 2010, s. 68- 69).

Skupina Škoda auto pokračovala nadále v růstu prodeje automobilů zákazníkům i v roce 2010. K upevnění pozice značky Škoda přispěly dobré hospodářské výsledky v Číně. Celkově bylo dodáno 762 600 vozů zákazníkům, což představuje nárůst o 11,5 % oproti roku předešlému, a byl tak překonán prodejní rekord podniku (Vahland – et.al., 2011, s. 83). Evropský automobilový trh byl nejvíce ovlivněn doběhem šrotovacích premií.

V České republice skupina Škoda auto i nadále obhájila pozici leadra na domácím trhu. Celkově zde bylo zaregistrováno 58 033 vozů, což je nárůst o 2,7 %. Do celého regionu střední Evropy Škoda auto dodala 121 063 automobilů (nárůst o 1 %). Z důvodu doběhu šrotovného na Slovensku bylo v roce 2010 prodáno o 6,6 % vozů méně než v předchozím roce.

Díky zavedení státní podpory prodeje automobilů došlo ke zlepšení situace na ve východní Evropě a to zejména v Rusku, kde byl nárůst až o 38,1 %. V regionu bylo dodáno o 22 % více vozů než v roce předešlém (73 747 vozů). Meziroční pokles byl zaznamenán v Rumunsku (-10,3 %), Bosně (-14,5 %) a v Bulharsku (-8 %).

V regionu Západní Evropy i přes doběh podpory byl zaznamenán pokles o 3,5 %, celkově 333 261 vozů. Bez Německa, které díky šrotovací prémii zaznamenalo v roce 2009 výjimečný prodejní výsledek, se situace v regionu zlepšila o 20,3 %, což představovalo 219 938 dodávek zákazníkům.

V regionu zámoří/Asie bylo zákazníkům dodáno celkem 234 529 vozů, což představuje meziroční nárůst o 47,8 %. K nárůstu dodávek došlo v celém regionu. Čína, jako největší odbytový trh, zvýšila počet dodaných vozů o 47,3 % na hodnotu 180 515 vozů (Vahland – et.al., 2011, str. 83-84).

6.2.2 Hospodářský výsledek

Meziroční tržby se snížily o - 10,6 % a dosáhly tak úrovně 188,6 mld. Kč. (tabulka 6) Náklady na prodané výrobky, zboží a služby meziročně poklesly o 15,3 mld. Kč (-8,4 %). Díky tomu poklesl hrubý zisk meziročně o 23,8 % na hodnotu 23,0 mld. Kč. Odbytové náklady se mírně snížily (-4,7 %). Oblast správních nákladů naopak zaznamenala nárůst o 522 mil. Kč. Finanční výsledek pokračoval v pozitivním vývoji, především díky výnosům z úroků půjček poskytovaných koncernovým společnostem, a dosáhl kladné úrovně ve výši 651 mil. Kč. Po odečtení splatné a odložené daně z příjmů ve výši 2,0 mld. Kč bylo dosaženo zisku po zdanění ve výši 11,3 mld. Kč (Jung – et.al., 2009, s. 47).

Tabulka 6 Výkaz zisků a ztráty 2007 - 2010 (v mil. Kč)

	2007	2008	2009	2010
Tržby	211 026	188 572	170 666	203 819
Náklady na prodané výrobky, zboží a služby	180 865	165 600	155 868	179 369
Hrubý zisk	30 161	22 972	14 798	24 450
Odbytové náklady	7 964	7 590	7 702	9 359
Správní náklady	3 701	4 223	4 320	4 616
Ostatní provozní výnosy	3 754	7 750	6 881	4 896
Ostatní provozní náklady	3 229	6 273	4 933	4 336
Provozní výsledek	19 021	12 636	4 724	11 035
Finanční výnosy	1 099	1 432	1 392	1 580
Finanční náklady	674	781	1 735	1 400
Finanční výsledek	425	651	-343	180
Zisk před zdanění	19 446	13 287	4 381	11 215
Daň z příjmů	3 554	2 020	942	1 811
Zisk po zdanění	15 892	11 267	3 439	9 404

Zdroj: Škoda auto, a.s. ; <http://www.skoda-auto.cz>

Z tabulky 6 je patrné, že tržby v roce 2009 dosáhly hodnoty 17,7 mld. Kč, což představuje meziroční pokles o 9,5 %. Náklady na prodané výrobky, zboží a služby zaznamenaly pokles o 9,7 mld. Kč (-5,9 %) oproti loňskému roku, přičemž jejich snížení je logickým vyústěním situace na světových automobilových trzích. Skupina byla nucena v důsledku poklesu poptávky částečně omezit svoji výrobu a tím došlo ke snížení hrubého zisku o 35,6 % na hodnotu 14,8 mld. Kč. Odbytové a správní náklady oproti srovnatelnému období mírně vzrostly, ostatní provozní náklady poklesly o 1,3 mld. Kč (meziročně -21,4 %) a to v důsledku snížení ztrát z vypořádání derivátových obchodů. Ostatní provozní výnosy se snížily oproti srovnatelnému období o 869 mil. Kč (-11,2 %) to bylo způsobené poklesem realizovaných kursových rozdílů z pohledávek a závazků. Finanční výsledek se propadl o 994 mil Kč (meziročně o více než 100 %), dostal se opět do ztráty a to na hodnotu 343 mil. Kč. Zisk před zdanění poklesl na hodnotu 4,4 mld. Kč (meziročně -67,0 %), přičemž zisk po zdanění zaznamenal snížení o 7,8 mld. Kč (-69,5 %) a dosáhl úrovně 3,4 mld. Kč (Jung – et.al., 2010, s. 43-44).

V roce 2010 tržby dosáhly hodnoty 203,8 mld. Kč, což představuje meziroční nárůst o 19,4 % (tabulka 6). K růstu tržeb přispěl zejména zvýšený objem prodaných vozů a vyšší objem dodávek komponentů do společností koncernu Volkswagen. Vyšší prodej vozů se promítl do celkové úrovně nákladů na prodané výrobky, zboží a služby. Oproti srovnatelnému období došlo k jejich navýšení o 15,1 % na hodnotu 179,4 mld. Kč. Hrubý zisk dosáhl úrovně 24,5 mld. Kč, což představuje meziroční nárůst o téměř 65 % (Vahland – et.al., 2011, s. 72).

6.2.3 Aktiva a pasiva podniku

Z tabulky 7. je patrné, že se stav dlouhodobých aktiv zvýšil o 3,2 mld. Kč na úroveň 60,1 mld. Kč (meziročně +5,7 %). V roce 2008 činily hmotné a nehmotné investice (bez vývojových nákladů) 10,2 mld. Kč (-0,6 %). Přírůstek hmotných investic činil 9,7 mld. Kč (-0,7 %) a nehmotných 551 mil. Kč (+1,0 %). V souladu s expanzivní strategií a rozšiřováním zahraničních montážních závodů společnost navýšila formou věcného vkladu základní kapitál přidružené společnosti VOLKSWAGEN RUS (Jung – et.al, 2009, s. 47).

Tabulka 7 Aktiva 31. 12. 2007 – 31.12.2010 (v mil Kč)

AKTIVA	2007	2008	2009	2010
Nehmotný majetek	13 908	13 779	12 967	12 852
Pozemky, budovy a zařízení	40 323	41 999	42 541	41 512
Podíly v dceřiných společnostech	1 388	1 388	1 388	1 388
Podíly v přidružených společnostech	485	1 822	1 822	2 352
Ostatní pohledávky a finanční aktiva	799	1 131	1 208	1 538
Odložená daňová pohledávka	-	-	-	347
Dlouhodobá aktiva	56 903	60 119	59 926	59 989
Zásoby	8 454	8 662	7 850	8 660
Pohledávky z obchodních vztahů	7 268	8 452	7 653	9 724
Ostatní pohledávky a finanční aktiva	30 235	31 165	16 952	39 000
Peníze	2 701	2 997	15 662	4 894
Krátkodobá aktiva	48 658	51 276	48 099	62 278
AKTIVA CELKEM	105 561	111 395	108 025	122 267

Zdroj: Škoda auto, a.s. ; <http://www.skoda-auto.cz>

Krátkodobá aktiva meziročně vzrostla o 2,6 mld. Kč (+5,4 %), a to zejména v důsledku nárůstu pohledávek z obchodních vztahů a ostatních pohledávek. Oproti roku 2007 se vlastní kapitál navýšil o 5,2 mld. Kč (+7,8 %). Celková výše krátkodobých závazků se zvýšila o 1,1 mld. Kč (+4,0 %), zatímco stav dlouhodobých závazků poklesl o 499 mil. Kč (meziročně -4,9 %), a to zejména v důsledku poklesu dlouhodobých rezerv Rus (Jung – et.al , 2009, s. 47).

Tabulka 8 Pasiva 31.12.2007 – 31.12.2010 (v mil Kč)

Pasiva	2007	2008	2009	2010
Základní kapitál	16 709	16 709	16 709	16 709
Emisní ážio	1 578	1 578	1 578	1 578
Fondy	48 245	53 434	50 232	57 395
Vlastní kapitál	66 532	71 721	68 519	75 682
Dlouhodobé finanční závazky	1 997	1 998	3 000	3 000
Odložený daňový závazek	1 777	1 625	775	-
Dlouhodobé rezervy	6 496	5 658	6 136	6 304
Ostatní dlouhodobé závazky	11	501	237	1 448
Dlouhodobé závazky	10 281	9 782	10 148	10 752
Krátkodobé finanční závazky	1 143	6 335	2 115	107
Závazky z obchodních vztahů	19 235	16 727	19 118	22 829
Ostatní krátkodobé závazky	2 300	2 945	2 548	3 731
Splatné daně z příjmů	2 354	49	208	1 138
Krátkodobé rezervy	3 716	3 513	5 369	8 028
Krátkodobé závazky	28 748	29 892	29 358	35 833
PASIVA CELKEM	105 561	111 395	108 025	122 267

Zdroj: Škoda auto, a.s. ; <http://www.skoda-auto.cz>

Meziroční vlastní kapitál se zvýšil o 5,2 mld. Kč (+7,8 %) a celková výše krátkodobých závazků se meziročně zvýšila o 1,1 mld. Kč (+4,0 %), zatímco stav dlouhodobých závazků zaznamenal pokles o 499 mil. Kč (meziročně -4,9 %), a to zejména v důsledku poklesu dlouhodobých rezerv (Jung – et.al, 2009, s. 47)

Ukazatel rentability vlastního kapitálu (ROE) v roce 2008 je 15,7 %, udává, že 0,157 Kč zisku vytvoří právě 1 Kč vlastních zdrojů a ukazatel rentability celkového kapitálu (ROA) činila 28,4 %. Zhodnocení celkového kapitálu bez ohledu na jeho financování. Udává, 0,284 Kč zisku přinese 1 Kč použitých zdrojů. Rentabilita základního kapitálu dosáhla hodnoty 67,4 % v roce 2008, což znamená, že 0,674 Kč zisku vytvoří právě 1,- Kč základních zdrojů. Likvidita III. stupně byla 1,72 a proto na 1,72 Kč krátkodobě likvidního majetku připadá na 1,-Kč krátkodobých závazků. Celková zadluženost dosáhla hodnoty 0,356 a proto se jedná o pozitivní vývoj. Zásoby byly

fyzicky vázány po dobu cca 22 dnů v podnikání než došlo k jejich spotřebování či prodání a aktiva byla po dobu necelých dvou dnů přeměněna zpět do peněžní formy.

Od počátku roku 2009 zaznamenala dlouhodobá aktiva mírný pokles, a to o 934 mil. Kč na úroveň 59,1 mld. Kč (-1,6 %)(tabulka 7). U krátkodobých aktiv došlo meziročně k poklesu o 3,1 mld. Kč (-5,0 %), zásoby se snížily o 3,5 mld. Kč (-22,9 %). Tento vývoj situace souvisel s plánovaným omezením výroby a vyprodáním skladových zásob vozů způsobené zavedením šrotovací prémie. V souvislosti s uhrazením krátkodobých půjček poskytnutých koncernovým společností došlo k významným přesunům mezi kategoriemi (Jung – et.al., 2010, s. 43-44).

Vlastní kapitál se snížil o 3,2 mld. Kč (-4,8 %) (tabulka 8). Pokles byl způsoben zejména vypořádáním dividendy a snížením fondu z přecenění finančních derivátů. Cizí zdroje zaznamenaly meziroční mírný pokles (-1,3 %). Vývoj cizích zdrojů byl zapříčiněn především kompenzací jednotlivých položek v rámci níže uvedených kategorií. Narůst dlouhodobých finančních závazků a rezerv byl kompenzován poklesem daňových a ostatních závazků. Zvýšení krátkodobých rezerv, které bylo způsobeno mimo jiné nárůstem rezerv na podporu trhu, bylo eliminováno snížením krátkodobých finančních závazků v důsledku splacení úvěrů.

Na začátku roku bylo vynaloženo v oblasti investic do hmotného a nehmotného majetku (bez vývojových nákladů) celkem 10,2 mld. Kč (meziročně - 18,4 %). Největší část této hodnoty byla investována do produktových investic (7,88 mld. Kč), a to zejména do nové modelové řady Škoda Yeti a do verze Combi modelů Škoda Superb. Do obnovy výrobních závodů a nové infrastruktury bylo v tomto období investováno dalších 386 mil. Kč (Jung – et.al, 2010, s. 43).

Ukazatel rentability vlastního kapitálu (ROE) v roce 2009 je 5,02 %, což představuje meziroční pokles o 10,68 % a udává, že 0,0502 Kč zisku vytvoří právě 1 Kč vlastních zdrojů a ukazatel rentability celkového kapitálu (ROA) dosáhla hodnoty 3,18 %. Vyjadřuje, že 0,0318 Kč zisku přinese 1 Kč použitých zdrojů. Rentabilita základního kapitálu dosáhla hodnoty 20,58%, což představuje pokles o 46,82 % oproti předešlému roku. 0,2058 Kč zisku vytvoří právě 1 Kč základních zdrojů. Likvidita III.stupně byla 1,64. Na každou 1 Kč závazku (krátkodobých dluhů) připadá 1,64 Kč vytvořené hotovosti. Celková zadluženost v roce 2009 dosáhla hodnoty 0,367 a jedná se stále o pozitivní vývoj i když došlo oproti předešlému roku k navýšení. Zásoby byly fyzicky vázány po dobu cca

22 dnů v podnikání, než došlo k jejich spotřebování či prodání a aktiva byla po dobu necelých dvou dnů přeměněna zpět do peněžní formy.

V roce 2010 vzrostla krátkodobá aktiva o téměř 14,2 mld. Kč na hodnotu 62,3 mld. Kč (tabulka 7). K významnému pohybu v rámci krátkodobých aktiv došlo zejména u ostatních pohledávek a finančních aktiv, jejichž hodnota se zvýšila o 22,0 mld. Kč.

Došlo k navýšení vlastního kapitálu o 7,2 mld. Kč, což je navýšení o 10,5 %. Cizí zdroje se ve sledovaném období navýšily o 17,9 % na hodnotu 46,6 mld. Kč, k tomuto nárůstu přispělo zejména zvýšení celkových krátkodobých závazků o 6,5 mld. Kč, zatímco stav dlouhodobých závazků se meziročně změnil o 604 mil. Kč (tabulka 8).

Od počátku roku bylo vynaloženo v oblasti investic do hmotného a nehmotného majetku (bez vývojových nákladů) celkem 10 mld. Kč, což je meziroční pokles o 1,5 % (Vahland – et.al., 2011, s. 72).

V roce 2010 ukazatel rentability vlastního kapitálu (ROE) byl 12,4 %, což představoval meziroční nárůst o 7,38 % a udával, že 0,124 Kč zisku vytvoří právě 1 Kč vlastních zdrojů a ukazatel rentability celkového kapitálu (ROA) dosáhla hodnoty 7,69 %. Vyjadřuje, že 0,0769 Kč zisku přinese 1 Kč použitých zdrojů- Rentabilita základního kapitálu dosáhla hodnoty 56,28 %, což představuje meziroční nárůst o 37,7 %. 0,5628 Kč zisku vytvoří právě 1 Kč základních zdrojů. Likvidita III. stupně byla navýšena na hodnotu 1,74. Na každou 1 Kč závazku (krátkodobých dluhů) připadá 1,74 Kč vytvořené hotovosti. V případě celkové zadluženosti došlo k nárůstu hodnoty na 0,381 a jedná se stále o pozitivní vývoj, i když došlo oproti předešlému roku k navýšení. Zásoby byly fyzicky vázány po dobu cca 23,5 dne v podnikání, než došlo k jejich spotřebování či prodání a aktiva byla po dobu necelých dvou dnů přeměněna zpět do peněžní formy.

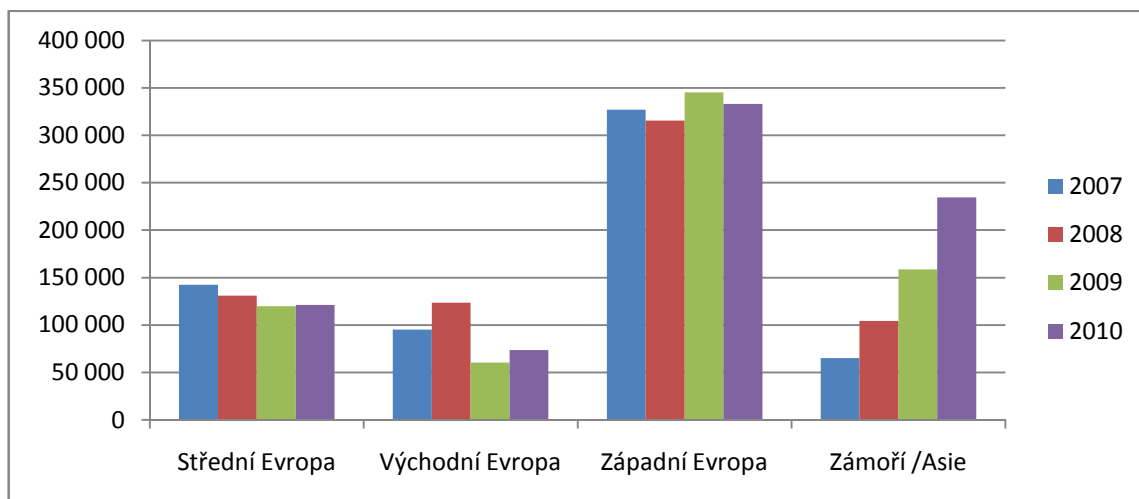
6.2.4 Zhodnocení hospodářské situace

Současná krize ovlivnila hospodářskou situaci společnosti Škoda auto, a.s. významným způsobem. Vlivem postupující světové finanční a hospodářské krize docházelo k poklesu poptávky po automobilech a to mělo zapříčinění krácení výrobního program podniku Škoda auto, a.s..

V regionu východní Evropy došlo v roce 2008 k podstatnému nárůstu dodávek automobilů zákazníkům, způsobený obzvláště díky expandujícím ruskému trhu. Od roku 2007 do 2009 docházelo ve střední Evropě k mírným meziročním poklesům dodávek vozů. Finanční výsledek pokračoval v roce 2008 pozitivním vývojem, především díky

výnosům z úroků půjček poskytovaných koncernovým společností. V souladu s expanzivní strategií a s rozšiřováním zahraničních montážních závodů společnost navýšila formou věcného vkladu základní kapitál přidružené společnosti VOLKSWAGEN RUS.

Graf 6 Dodávky vozů podle region v období 2008-2010

Zdroj: Škoda auto, a.s. ; <http://www.skoda-auto.cz>

Region východní Evropy byl nejvíce zasažen hospodářskou krizí v roce 2009, což se projevilo na prodeji automobilů. Pokles byl až 50 %. Důvodem dramatického poklesu byl kolaps ekonomiky v první polovině roku 2009. Skupina byla nucena v důsledku poklesu poptávky částečně omezit svoji výrobu a tím došlo ke snížení hrubého zisku o 35,6 % na hodnotu 14,8 mld. Kč. Na podzim došlo k oživení ekonomiky díky zavedení šrotovného v některých státech. Jakmile některé země (Německo, Francie, Rakousko,..) přijaly opatření na obnovu vozového parku (tzv. šrotovací prémie), došlo tím k navýšení prodeje nových automobilů.

V roce 2009 společnost Škoda auto rozšířila své produktové portfolio o nový model vozu Škoda Yeti. V oblasti investic do hmotného a nehmotného majetku bylo investováno do produktových investic a to hlavně do nové modelové řady Škoda Yeti a do verze Combi modelů Škoda Superb. Do obnovy výrobních závodů a nové infrastruktury bylo v tomto období investováno dalších 386 mil. Kč. V důsledku dobře připraveného náběhu výroby byl plánovaný termín spuštění výroby vozu Škoda Yeti předsunut a tím bylo zajištěno větší

množství automobilů. Region západní Evropy je i v roce 2009 největším odbytištěm automobilů, navýšení prodeje bylo způsobeno zejména zavedením šrotovného.

V roce 2010 byl vývoj automobilového trhu stále silně ovlivněn zejména doběhem šrotovného. Celosvětový prodej osobních vozů se meziročně zvýšil o 11,4 % na úroveň 58,7 mil. vozů. Výrazné navýšení prodejů zaznamenaly hlavně regiony východní Evropy a také trhy v Asii. K růstu tržeb v roce 2010 přispěl zejména zvýšený objem prodaných vozů a vyšší objem dodávek komponentů do společností koncernu Volkswagen. Vyšší prodej vozů se promítl do celkové úrovně nákladů na prodané výrobky, zboží a služby. K významnému pohybu v rámci krátkodobých aktiv došlo zejména u ostatních pohledávek a finančních aktiv. V regionu západní Evropy došlo k mírnému poklesu oproti roku předešlému.

Jediný region, který nebyl ovlivněn krizí v letech 2008 až 2010, je region zámoří/Asie (graf 6), kde po celou dobu docházelo k výraznému růstovému potenciálu. Silnými odbytišti se stává Čína a Indie.

Ukazatelé rentability vlastního kapitálu a rentability základního kapitálu vykazovaly v roce 2009 výrazné poklesy hodnot oproti roku předešlému a následujícímu. Likvidita III. stupně v roce 2009 poklesla na hodnotu 1,64, avšak v roce 2010 se opět dostala na hodnotu 1,74, což je přibližně stejná hodnota, které dosahovala v roce 2008. Celková zadluženost společnosti Škoda auto,a.s ve sledovaném období každým rokem stoupala o cca 12 % a v roce 2010 dosáhla hodnoty 38,1 %. Doporučená optimální hodnota se pohybuje v rozmezí 30-50 %, takže zadluženost je stále v toleranci optimální hodnoty, ale čím se bude zadluženost zvyšovat, tím je vyšší pravděpodobnost, že případně likvidace podniku přijdou věřitelé o své pohledávky. V roce 2010 došlo k prodloužení doby obratu zásob o 1,5 dne.

7 ZÁVĚR

Hospodářské cykly jsou charakterizovány všeobecným růstem a poté všeobecným poklesem výroby a zaměstnanosti téměř ve všech odvětvích. Na jedné straně může země začít šťastné roky hospodářské expanze a prosperity, ty však mohou být vystřídány hospodářským útlumem nebo finanční krizí, nebo dokonce dlouhou trvajícím depresí. Některá odvětví musí kvůli hospodářskému cyklu omezovat výrobu.

Za vznik současné finanční a hospodářské krize nemůže pouze jeden působící faktor, ale hned několik souvisejících faktorů. Jeden z prvotních faktorů byla nízká úroková sazba, která zapříčinila mohutnou vlnu investičních aktivit, růst spotřebních a hypotečních úvěrů. Úvěry byly poskytovány málo bonitním klientům a obyvatelé Spojených států amerických začali žít na dluh. Rizikovým problémem tohoto neúměrného žití na dluh byly tzv. „*subprime hypotéky*“. Neschopnost klientů splácet své dluhy a pokles cen nemovitostí způsobilo pád investiční banky Lehman Brothers. Postupem času začaly krachovat i ostatní instituce nejen v USA ale i po celém světě. To způsobilo velkou paniku a chaos. Na konci roku 2008 a začátku roku 2009 klesla globální ekonomická aktiva v takovém rozsahu, jaký byl naposledy zaznamenán na začátku Velké hospodářské krize.

Míra poklesu růstu HDP je odlišná v různých zemích světa, a to zejména v zemích, které jsou či nejsou součástí eurozóny. Země se svou národní měnou, v období 2008 - 2010, čelily horšímu vývoji reálného HDP než USA i státy v eurozóně. Jedná se například o státy jako je Estonsko, Švédsko, Spojené království, Island. Bylo dokázáno, že samotná existence eura nemusí být v období krize hlavní ani podstatnou příčinou většího propadu reálného HDP v zemích eurozóny oproti USA.

V důsledku nedostatku zakázek docházelo k propouštění zaměstnanců, a to způsobilo růst nezaměstnanosti po celém světě. S nástupem hospodářské krize nezaměstnanost prudce vzrostla ve Spojených státech amerických, zatímco v EU byl mírný nárůst.

Dopad finanční krize se nevyhnul ani České republice a zasáhl všechna odvětví průmyslu a služeb. Samozřejmě se nevyhnula ani tak významnému odvětví, jakým je automobilový průmysl. Vedle přímého vlivu – nestability finančního trhu - bylo pro automobilový průmysl nejdramatičtější dopadem krize oslabení až ochabnutí poptávky. Většina světových výrobců musela čelit významnému poklesu prodejů, který se nutně promítl do výsledků jejich hospodaření. V roce 2008 všichni výrobci vozidel předpokládali

nárůst výroby, stejně tak jako výrobci autodílů. Jako první omezily svoji výrobu americké automobilky, dále je následovaly automobilky evropské, japonské a další. Jediní, kteří nebyli zasaženi vůbec nebo minimálně hospodářskou krizí, byli výrobci v Číně a Brazílii.

Krise přinesla i nové prvky, které se zařadily po bok regulačního opatření, a to zásahy státu ve prospěch podniků. Přímo podporu automobilkám použily například tyto státy USA, Kanada, Francie, Německo, Velká Británie, atd. Nejrychlejším nástrojem bylo zavedení tzv. šrotovného, jednalo se o příspěvek určený na nákup nového osobního vozidla při ekologické likvidaci toho starého.

Současná krize ovlivnila hospodářskou situaci společnosti Škoda auto, a.s. významným způsobem. Kvůli poklesu poptávky došlo k omezení výrobního programu a propouštění zaměstnanců, to ovlivnilo tržby, zisk, finanční majetek, atd. Region východní Evropy byl nejvíce zasažen hospodářskou krizí, což se projevilo na prodeji automobilů. V roce 2009 byl pokles výroby automobilů Škoda auto až 50 %. Důvodem tohoto dramatického poklesu byl kolaps ekonomiky v první polovině roku 2009, ale na podzim dochází k oživení ekonomiky díky zavedení šrotovného v některých státech. V roce 2010 dochází díky státní podpoře v některých zemích k obnově trhu. Jediný region, který nebyl téměř ovlivněn krizí, je region zámoří/ Asie. Byl zaznamenán velký růstový potenciál. Největším odbytištěm se stala Čína.

Ukazatelé rentability vlastního kapitálu a rentability základního kapitálu vykazovaly v roce 2009 výrazné poklesy hodnot oproti roku předešlému a následujícímu. V roce 2009 likvidita III. stupně poklesla na hodnotu 1,64, avšak v roce 2010 se opět dostala na hodnotu 1,74, což je přibližně stejná hodnota, které dosahovala v roce 2008. Celková zadluženost společnosti Škoda auto,a.s ve sledovaném období každým rokem stoupala, ale po celou dobu se pohyboval v rozmezí optimální hodnoty.

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

ANDERSON, E.S. *Schumpeter's Evolutionary Economics: A Theoretical, Historical and Statistical Analysis of the Engine of Capitalism*. 1.vydání. London: Anthem Press, 2009. – 500 s. ISBN 9781843313359

FOJTÍKOVÁ, L. *Zahraničně obchodní politika ČR: historie a současnost (1945-2008)*.1. vydání. Praha: Beck, 2009. – 246 s. ISBN 978-80-7400-128-4

FOSTER, J. B. - MAGDOFF, F. *Velká finanční krize: příčiny a následky*. Překl. Radovan Baroš. 1. čes. vydání. Všeň: Grimmus, 2009. - 160 s. ISBN 978-80-902831-1-4.

HOLMAN, R. – POSPÍCHALOVÁ, D. *Úvod do ekonomie : pro střední školy*. 1. vydání. Praha: Beck, 2001. 189 s. ISBN 80-7179-023-0

HOLMAN, R. *Dějiny ekonomického myšlení*. 3. vydání. Praha: Beck, 2005. 539 s. ISBN 80-7179-380-9

HOLMAN, R. *Ekonomie*. 5. vydání. Praha: Beck, 2011. – 696 s. ISBN 978-80-7400-006-5

HOLMAN, R. *Základy ekonomie*. Kapitola 22. 2. vydání. Praha: Beck, 2008. 372 s. ISBN 978-80-7179-890-3

KISLINGEROVÁ, E. – et.al. *Manažerské finance*. 3. vydání. Praha: Beck, 2010. 811 s. ISBN 978-80-7400-194-9.

KLVAČOVÁ, E. - et al. *Světová ekonomická krize: příčiny, projevy, perspektivy*. 1. vydání. Praha: Professional Publishing, 2009. 101 s. ISBN 978-80-7431-012-6.

KOHOUT, P. *Finance po krizi: důsledky hospodářské recese a co bude dál*. 2. rozš. vydání. Praha: Grada Publishing, 2010. - 266 s. ISBN 978-80-247-3583-2.

KOHOUT, P. *Investiční strategie pro třetí tisíciletí*. 6. přeprac. vydání. Praha: Grada Publishing, 2010. 292 s. ISBN 978-80-247-3315-9

KRUGMAN, P. *Návrat ekonomické krize*. Překl. Eva Křístková. 1. vydání. Praha: Vyšehrad, 2009. 168 s. ISBN 978-80-7021-984-3.

LANDA, M. *Jak číst finanční výkazy*. 1. vydání. Brno: Comuper Press, a.s., 2008. 176 s. ISBN 978-80-251-1994-5

MORRIS, CH. R. *Ztracené miliardy dolarů: levné peníze, rozhazování a velká finanční krize*. Překl. Tereza Stratilová. 1. vydání. Brno: Computer Press, 2009. 212 s. ISBN 978-80-251-2526-7.

OKUN, A. *The political economy of prosperity*. 1. vydání. New York: Norton, 1970. 152 s. ISBN 0393099121

POLOUČEK, S. *Peníze, banky, finanční trhy*. 1. vydání. Praha: Beck, 2009. 415 s. ISBN 978-80-7400-152-9

SAMUELSON, P.A – NORDHAUS, W.D. *Ekonomie 13. vydání*. Překl. Michal Mejstřík, et.al. 1. vydání . Praha: Svoboda, 1991. 1011 s. ISBN 80-205-0192-4

SAMUELSON, P.A – NORDHAUS, W.D. *Ekonomie 18. vydání*. Překl. Martin Gregor, et.al. 1. Vydání. Praha: Svoboda, 2007. 775 s. ISBN 978-80-205-0590-3

SHILLER, R.J. *Investiční horečka: iracionální nadšení na kapitálových trzích*. Překl. Radim Laník. 1. vydání. Praha: Grade Publishing, 2010. -293 s. ISBN 978-80-247-2482-9

SLANÝ, A. *Makroekonomická analýza a hospodářská politika*. 1. vydání. Praha: Beck, 2003. 375 s. ISBN 80-7179-738-3

SOTO, J. H. *Peníze, banky a hospodářská krize*. Překl. Martin Froněk, et al. 1. vydání. Praha: Liberální institut, 2009. 865 s. ISBN 978-80-7357-411-6.

SYNEK, M. – KISLINGEROVÁ, E. -et. al. *Podniková ekonomika*. 5. přeprac. a dopl. vydání. Praha: Beck, 2010. 498 s. ISBN 978-80-7400-336-3

ZADRAŽILOVÁ, D. - et. al. *Společenská odpovědnost podniků: transparentnost a eika podnikání*. 1. vydání. Praha: Beck, 2010. 167 s. ISBN 978-80-7400-192-5

INTERNETOVÉ ZDROJE

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *Výroční zpráva ČNB 2008* [online]. Praha: Česká národní banka, 2009. 81 s. (PDF). [cit. 2010-12-23]. Dostupné z WWW http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/o_cnb/hospodareni/vyrocní_zprava/download/vyrocní_zprava_2008.pdf ISBN 978-80-87225-13-4

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *Výroční zpráva ČNB 2009* [online]. Praha: Česká národní banka, 2010. 86 s. (PDF) [cit. 2011-12-23]. Dostupné z WWW http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/o_cnb/hospodareni/vyrocní_zprava/download/vyrocní_zprava_2009.pdf ISBN 978-80-87225-19-6

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *Výroční zpráva ČNB 2010* [online]. Praha: Česká národní banka, 2011. 94 s. (PDF) [cit. 2011-12-27]. Dostupné z WWW http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/o_cnb/hospodareni/vyrocní_zprava/download/vyrocní_zprava_2010.pdf ISBN 978-80-87225-29-5

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *Zpráva o inflaci / IV 2010*. [online]. Praha: Česká národní banka, 2011. 82 s. (PDF) [cit. 2012-03-01]. Dostupné z WWW http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/menova_politika/zpravy_o_inflaci/2010/2010_IV/download/zoi_IV_2010.pdf

EUROPEAN COMMISSION EUROSTAT. *Real GDP growth rate*. [online]. [cit. 2010-12-25] Dostupné z WWW

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tsieb020>

EUROPEAN COMMISSION EUROSTAT. *Unemployment statistics*. [online]. [cit. 2010-12-23]. Dostupné z WWW

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Unemployment_statistics

JUNG,R .- et.al. *Výroční zpráva Škoda auto za rok 2008*. [online]. Mladá Boleslav: Škoda auto, a.s., 2009. 192 s. (PDF). [cit. 2009-06-23] Dostupné z WWW <http://new.skoda-auto.com/SiteCollectionDocuments/company/investors/annual-reports/cs/skoda-auto-annual-report-2008.pdf>

JUNG,R. – et.al. *Výroční zpráva Škoda auto za rok 2009*. [online]. Mladá Boleslav: Škoda auto, a.s., 2010. 228 s.(PDF). [cit.2010-07-28] Dostupné z WWW <http://new.skoda-auto.com/SiteCollectionDocuments/company/investors/annual-reports/cs/skoda-auto-annual-report-2009.pdf>

KIIVER, H. HIJMAN,R. *Impact of the crisis on unemployment so far less pronounced in the EU than in the US*. European Union [online]. European Union, 2011. 8 s. (PDF) [cit. 2011-12-27]. Dostupné z WWW http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-SF-10-020/EN/KS-SF-10-020-EN.PDF ISSN 1977-0316

LUNGOVÁ,M. *Hospodářská krize 2008-2009: Analýza příčin*. [online]. [cit. 2010-12-28]. Dostupné z WWW

<http://web.ebscohost.com/infodroje.czu.cz/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=3&hid=24&sid=d5e85a3b-e68f-4ccf-9c6f-d4273270acfe%40sessionmgr11>

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR *Zpráva o inflaci/ IV*. [online]. Praha: Česká národní banka, 2012. 84 s. (PDF). [cit. 2012-02-29]. Dostupné z WWW

http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/menova_politika/zpravy_o_inflaci/2011/2011_IV/download/zoi_IV_2011.pdf ISSN 1804-2457

MINISTERSTVO FINANČÍ ČR. *Zpráva o inflaci - IV/2010 - tabulky a grafy z textu.* [online]. Praha: Ministerstvo financí ČR, 2011. 82 s. (PDF). [cit. 2011-12-29]. Dostupné z http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/zpravy_o_inflaci/2010/2010_IV/zoi_2010_IV_grafy.html

MINISTERSTVO FINANČÍ ČR. *Zpráva o vývoji finančního trhu v roce 2008.* [online]. Praha: Česká národní banka, 2011. 82 s. (PDF). [cit. 2011-12-29]. Dostupné z WWW http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/menova_politika/zpravy_o_inflaci/2010/2010_IV/download/zoi_IV_2010.

MINISTERSTVO FINANČÍ ČR. *Zpráva o vývoji finančního trhu v roce 2009.* [online]. Praha: Ministerstvo financí ČR, 2010. 64 s. (PDF). [cit. 2011-12-29]. Dostupné z WWW http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Zprava_o_vyvoji_FT_v_roce_2009_pdf.pdf

MINISTERSTVO FINANČÍ ČR. *Zpráva o vývoji finančního trhu v roce 2010.* [online]. Praha: Ministerstvo financí ČR, 2011. 67 s. (PDF). [cit. 2012-03-01]. Dostupné z WWW http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/FT_Rocni_Zprava_o_vyvoji_FT_v_2010.pdf

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR. *Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2010.* [online]. 81 s. (PDF). Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2011. 81 s. (PDF). [cit. 2012-03-01]. Dostupné z WWW <http://www.mpsv.cz/files/clanky/10811/analyza.pdf>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR. *Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v roce 2010.* [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2011. 82 s. (PDF) [cit. 2011-12-28]. Dostupné z WWW http://portal.mpsv.cz/sz/politikazamest/trh_prace/rok2010/Anal2010.pdf

MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU. *Panorama zpracovatelského průmyslu v ČR 2008*. [online]. [cit. 2012-03-01]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2009. 257 s. (PDF). Dostupné z WWW <http://www.mpo.cz/dokument65939.html>

SDRUŽENÍ AUTOMOBILOVÉHO PRŮMYSLU. *Předběžné hodnocení „šrotovného“ v Evropě je pozitivní*. [online]. Praha: Sekretariát sdružení AP, 2009-12-15. 3 s. (DOC). [cit. 2012-01-10]. Dostupné z WWW <http://www.autosap.cz/default2.asp?page={BB4C3B3E-B6BE-4AFB-8BF3-B0D38E531DE7}>

SDRUŽENÍ AUTOMOBILOVÉHO PRŮMYSLU. *Výroba silničních vozidel v ČR vzrostla téměř o 10 %*. [online]. Praha: Sekretariát Auto SAP, 2011-01-20. 5 s. (DOC). [cit. 2012-02-03]. Dostupné z WWW <http://www.autosap.cz/default2.asp?page={BB4C3B3E-B6BE-4AFB-8BF3-B0D38E531DE7}>

SPĚVÁČEK, J. *Ekonomické listy: Recese české ekonomiky a její makroekonomické souvislosti* [online]. Praha: Centrum ekonomických studií Vysoké školy ekonomie a managementu, o. p., 2010. 52 s. (PDF). [cit. 2010-12-25]. Dostupné z WWW http://www.vsem.cz/data/data/ces-soubory/ekonomicke_listy/gf_Ekonomickelisty0510.pdf

VAHLAND, W. – et al. *Škoda výroční zpráva 2010: chytré technologie a osobní přístup*. Škoda auto a.s. [online]. Mladá Boleslav: Škoda auto, a.s., 2011. 253 s. (PDF). [cit. 2011-05-24] Dostupné z WWW <http://new.skoda-auto.com/SiteCollectionDocuments/company/investors/annual-reports/cs/skoda-auto-annual-report-2010.pdf>

Seznam obrázků:

Obrázek 1.	Hospodářský cyklus	12
Obrázek 2	Vznik a průběh finanční krize	17

Seznam tabulek:

Tabulka 1	Procentuální podíl nesplacených spotřebitelských dluhů na disponibilních příjmech (v miliardách dolarů)	18
Tabulka 2	Míra růstu HDP v letech 2005 – 2010 (v %) (viz. příloha)	23
Tabulka 3	Vývoj indexu PX	25
Tabulka 4	Vývoj inflace 2005- 2008 v ČR	26
Tabulka 5	Prodej skupiny automobilů podle regionů.....	32
Tabulka 6	Výkaz zisků a ztráty 2007 - 2010 (v mil. Kč)	35
Tabulka 7	Aktiva 31. 12. 2007 – 31.12.2010 (v mil Kč).....	37
Tabulka 8	Pasiva 31.12.2007 – 31.12.2010 (v mil Kč)	38

Seznam grafů:

Graf 1	Skladba zadluženosti ve Spojených státech v roce 1975 a 2005	21
Graf 2	Míra nezaměstnanosti v EU- 27, USA a Japonsku	24
Graf 3	Vývoj míry nezaměstnanosti v období 2007-2010 (%)	28
Graf 4	Výroba automobilů v EU	29
Graf 5	Výroba automobilů v České republice	29
Graf 6	Dodávky vozů podle region v období 2008-2010	41

Seznam příloh:

Příloha 1	Hlavní hypoteční banky v USA a podíl nekvalitních portfolio.....	52
Příloha 2	Míra růstu HDP v letech 2005 – 2010 (v %).....	53

9 PŘÍLOHY

Příloha 1 Hlavní hypoteční banky v USA a podíl nekvalitních portfolio

Instituce	Rizikové hypotéky (mld. USD)	Tržní podíl (%)	Podíl rizikových hypoték (%)
HSBC	52,8	8,8	100
NEW CENTURY	51,6	8,6	86,3
CONTRYWIDE	40,6	6,8	8,8
CITIMORTGAGE	38	6,3	20,7
FREMONT INVEST and LOAN	32,3	5,4	99,4
AMERIQUEST	29,5	4,9	100
OPTION 1	28,8	4,8	82,3
WELLS FARGO	27,9	4,7	7
FIRST FRANKLIN	27,7	4,6	100
WASHINGTON MUTUAL	26,6	4,4	13,6
RESIDENTIAL CAPITAL	21,2	3,5	22,4
AEGIS MORTGAGE	17	2,8	100
ACCRED. HOME LENDERS	15,8	2,6	100
BNC MORTGAGE	13,7	2,3	100
CHASE HOME LENDERS	11,6	1,9	6,7
AMERICAN GENER.FINANCE	11,5	1,9	100
WMC	11,3	1,9	34
EQUFIRST	10,8	1,8	100
TOP 10	355,8	81,4	26,2
TOP 20	488,3	81,4	26,2
Celkem:	600	100	20,1

Zdroj: Dvořák, Veřejné finance, fiskální nerovnováha a finanční krize, 2008 , s. 30

Příloha 2 Míra růstu HDP v letech 2005 – 2010 (v %)

Země	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Belgie	1,7	2,7	2,9	1	-2,8	2,3
Finsko	2,9	4,4	5,3	1	-8,2	3,6
Francie	1,8	2,5	2,3	-0,1	-2,7	1,5
Irsko	5,3	5,3	5,2	-3	-7	0,4
Itálie	0,9	2,2	1,7	-1,2	-5,1	1,5
Lucembursko	5,4	5	6,6	0,8	-5,3	2,7
Německo	0,7	3,7	3,3	1,1	-5,1	3,7
Nizozemsko	2,0	3,4	3,9	1,8	-3,5	1,7
Portugalsko	0,8	1,4	2,4	0	-2,9	1,4
Rakousko	2,4	3,7	3,7	1,4	-3,8	2,3
Slovensko	6,7	8,3	10,5	5,9	-4,9	4,2
Španělsko	3,6	4,1	3,5	0,9	-3,7	-0,1
Bulharsko	6,4	6,5	6,4	6,2	-5,5	0,2
Česká republika	6,8	7,0	5,7	3,1	-4,7	2,7
Dánsko	2,4	3,4	1,6	-0,8	-5,8	1,3
Estonsko	8,9	10,1	7,5	-3,7	-14,3	2,3
Litva	7,8	7,8	9,8	2,9	-14,8	1,4
Lotyšsko	10,1	11,2	9,6	-3,3	-17,7	-0,3
Maďarsko	4,0	3,9	0,1	0,9	-6,8	1,3
Polsko	3,6	6,2	6,8	5,1	1,6	3,9
Rumunsko	4,2	7,9	6,3	7,3	-6,6	-1,9
Spojené království	2,1	2,6	3,5	-1,1	-4,4	1,8
Švédsko	3,2	4,3	3,3	-0,6	-5,2	5,6
Evropská unie (EU-27)	2,0	3,3	3,2	0,3	-4,3	1,9
Švýcarsko	2,6	3,6	3,6	2,1	-1,9	2,7
Chorvatsko	4,3	4,9	5,1	2,2 ^p	-6,0 ^p	-1,2 ^p
Japonsko	1,9	2,0	2,4	-1,2	-6,3	4,1
USA	3,1	2,7	1,9	-0,3	-3,5	3,0

p – předběžný údaj

b- přerušená řada

Zdroj: European Commission Eurostat ; <http://www.epp.eurostat.ec.europa.eu>